

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2012 сыл
Бэс ыйын
23 күнэ
Субюота № 80-81
(10673)

1935 сыл алтынны 5
күнгүр төрүттэммитэ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын хаһыата»

2012 сыл – улууска М.К. Аммосов сыла

Быйылгы улуус ыһаага Намга культура уонна сыннаалан пааркатыгар буолла.

Улууһу бүтүүнүн түмүтүгүгүэ тэрийээччилэр 3 тыһыынчаттан тахса киһи сылдыбытын, ыаллыгы улуустар, Дьокуускай олохтоохторо ыалдьыттаабыттарын бэлиэтииллэр. Ыһаах ытык ыалдьыттарынан

үлэ ытылла сылдьар. Соторутаабыта Москвага СР бэрэстэбиитэлистибэтигэр Максим Аммосов пааматынныгы туруорулунна. Киргизия киин куората Бишкеккэ М.К. Аммосовка пааматыннык туруоруу үлэтэ түмүктэнэн ээр. Мин санахпар, барыта этэннэ буоллабына балаан ыйын бүтүүтэ пааматыннык туруоруллуоҕа. Онно СР президенэ салайааччылаах

баа санаабын этэбин”.

Үгэс быһытынан бастынарны эбэрдэлиир түгэн долгутуулаах уонна киэн туттуу арыаллаах буолла. Бу күн сыана политикатын государственной комитетын бэрэссэдэтэлэ Валентина Лемешева илиититтэн СР президентэ Е.А. Борисов бочуотунай грамотатын „Бережнева” бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта, Үөдэй олохтооҕо А.Б. Бережнева, Хатырык нэһилиэтин землеустроителэ А.Н. Попов

УЛУУ УБАЙБЫТ ЧИЭНИГЭР

М.К. Аммосов кыһа Лена Максимова Аммосова, Ил Түмэн бэрэссэдэтэлин солбуйааччы А.Н. Жирков, „Биир ныгыл Россия” партия Саха сиринээҥи региональной отделениетын салайааччыта С.М. Афанасьев, биер дойдудаахтарбыт, улуус бочуоттаах олохтоохторо Е.М. Ларионов, Н.С., Т.Е. Сивцевтэр уода. буоллулар.

Ханнык баар ыһааха норуот олохун онорсо, кинилэр интэриэстэригэр үлэлихамсы сылдьар салайааччылар тыллара-өстөрө, эбэрдэлэрэ оруннаах буолар. Бу ыһааха Александр Жирков этиитэ бэлиэ буолла. Ол курдук норуот депутата: „Саха норуота государственностоох буолуутугар, дойдубут сайдарыгар, тупсарыгар олохун толук уурбут М.К. Аммосов төрөөбүтэ 115 сылын бэлиэтээн Нам сирин кытта ситимнээх. Биһиги саха дьонно кэнники кэмнэргэ буолбут саха дьылбатын уларыштыт 20-с уонна 21-с үйэлэр кирбилэригэр саамай сөпкө уонна дьонуннаахтык дьаһаммыт дьыалабытынан тугуй диэн ыйыттааха, арааһа, кэнэбэһин кэнэбэс

ыллылар. Маны сэргэ Александр Жирков Нам улуунун дьаһалтатын олохтоох администрациялары кытта үлэҕэ отдел начальнига П.Р. Михайловка уонна Хатын Арыы нэһилиэтин баһылыга Ю.И. Слепцовка Ил Түмэн государственной муннаах бэрэссэдэтэлин махтал суругун туттарда.

Ыһаах аһыллытын дьүһүйүүтүгэр кыталык кыргыттар, эрэкэ-дьэрэкэ оҥолор, дьонун-мааны хомусчуттар тахсыталаатылар. Улуус бары нэһиликтэриттэн сүүмэрдэммит сыннаалан киин, биердиилээн дьон-сэргэ күүһүнэн туруоруллубут Саха сирэ Россия састаабыгар кирибитэ 380, М.К. Ам-

мосов төрөөбүтэ 115, Саха сирин автономията 90, сомоҕолоһуу уонна доҕордоһуу сылларыгар анаммыт сиэри-туому олус бэркэ дьүһүйэн көрдөрдүлэр. Үрүн тунах ыһаах аһыллыты ой дуораана оһуохайынан түмүктэннэ. Оһуохайга үгэс киһи кытынна. Кэрэхсэбиллээҕэ, үксүлэрэ сахалыы танаастаахтар. „Дьүрүл” ансаамбыл салайааччыта Д.И. Кривошапкин оһуохай сүргэтин көтөҕөн, дыкти-кэрэ дьүһүлгэни салайан таһаарда.

Күн иккис аңарыттан араас күрэхтэр, ырыа-тойук оройуттан тутулунна. Олордон саамай көстүүлээх уонна элбэх киһини интэриэһиргэппит, түмүтү күрэхтинэн „Энгиэли боотура” уонна улаатан ээр уолаттар ортолоругар ытыктылыбыт „Энгиэли эрчимэ” өбүгэлэр оонньуулары буолла. „Энгиэли боотура” ааты быйыл Артем Варданян ылла. Оттон оҥолорго „Энгиэли эрчимэ” – Андрей Тюнгорядов ааттанна.

Быйылгы ыһаах, биллэн турар, бэйэтэ туспа уратылардаах, сонун, эриэккэс көстүүлэрдээх буолла. Олордон бастакытынан, пааркабыт сагалыы тутуллубута буолла. Төһө да тутуу аһыаһын иһин, ыһаах атрибуттара саҥа буоланнар, сэргэх тыһыны биердэ. Халлаан туругун аахсыбатааха, дьон-сэргэ настырыаннааха. Ас-үөл атыгытуктууга, инники сыллары кытта тэннэн көрдөххө, тэрээһиннээх, дэлэгэй.

делегация барыага уонна Нам улуунун дьонун дьонно кириэхтэрэ. Пааматынныгы билигин Киргизия биллиилээх скульптора онорон бүтэрэн ээр. Онон 3 м үрдүктээх Максим Аммосовка анаммыт кыһыл граниттан оһуолллубут пааматыннык балаан ыйыгар түмүктэнэн, кинини кыргыз уонна саха норуота холбоһон үйэтитиэхпит диэн

мосов төрөөбүтэ 115, Саха сирин автономията 90, сомоҕолоһуу уонна доҕордоһуу сылларыгар анаммыт сиэри-туому олус бэркэ дьүһүйэн көрдөрдүлэр. Үрүн тунах ыһаах аһыллыты ой дуораана оһуохайынан түмүктэннэ. Оһуохайга үгэс киһи кытынна. Кэрэхсэбиллээҕэ, үксүлэрэ сахалыы танаастаахтар. „Дьүрүл” ансаамбыл салайааччыта Д.И. Кривошапкин оһуохай сүргэтин көтөҕөн, дыкти-кэрэ дьүһүлгэни салайан таһаарда.

Күн иккис аңарыттан араас күрэхтэр, ырыа-тойук оройуттан тутулунна. Олордон саамай көстүүлээх уонна элбэх киһини интэриэһиргэппит, түмүтү күрэхтинэн „Энгиэли боотура” уонна улаатан ээр уолаттар ортолоругар ытыктылыбыт „Энгиэли эрчимэ” өбүгэлэр оонньуулары буолла. „Энгиэли боотура” ааты быйыл Артем Варданян ылла. Оттон оҥолорго „Энгиэли эрчимэ” – Андрей Тюнгорядов ааттанна.

Быйылгы ыһаах, биллэн турар, бэйэтэ туспа уратылардаах, сонун, эриэккэс көстүүлэрдээх буолла. Олордон бастакытынан, пааркабыт сагалыы тутуллубута буолла. Төһө да тутуу аһыаһын иһин, ыһаах атрибуттара саҥа буоланнар, сэргэх тыһыны биердэ. Халлаан туругун аахсыбатааха, дьон-сэргэ настырыаннааха. Ас-үөл атыгытуктууга, инники сыллары кытта тэннэн көрдөххө, тэрээһиннээх, дэлэгэй.

Л. УВАРОВСКАЯ

этэллэрэ буолуо, биһиги норуоттарын туһугар олохторун толук уурбут дьоммутун, үрүнгэ кыһылга араарбакка, барыларын сына-сым курдук тэннэ тутан кинилэр ааттарын ааттаан, кинилэр сырдык кэриэстэригэр сүгүрүйэн дьаһаныбыт норуот быһытынан муударайбытын көрдөрөр уонна каскиллээхпитин кэрэһэлиир. М.К. Аммосов аатын үйэтитиигэ билигин СР уонна Россия үрдүнэн балайда

эрэнэбин. Мин пааматыннык кутулла сылдьар тааһыттан биер куһуогуттан плита онорон аҕалбыппын бүгүн Хатырыкка баар государственность музейгар туттарабын.

Ытыктабыллаах Нам сирин дьонно-сэргэтэ! Эһигини өссө төгүл самаан сайын ыһааһынан эбэрдэлибин уонна барыта этэннэ буоллун, инникибит кэскиллээх буоллун, хас биердигит дьоллоох олохтонун диэн

ТУОХ? ХАННА? ХАҤАН?

Киин балыһа сонуннарыттан

МСЭК 2 күннээҥи үлэтин түмүгүнэн барыта 28 оҕо, 29 улахан киһи медкомиссияны аастылар.

***

Быйыл Нам улуунугар сэллик ырыыга (аһаҕас сыстыганнаах көрүнгэр) 2 эбии ырыынах булуллубутунан ЯНИИТ-тан республиканской комиссия тахсан Нам, Хамаҕатта, 1 Хомустаах нэһиликтэринэн үлэ хаамытын бэрэбизиркэлээн барда. Флюорокартокеа, лаборатория үлэлэрин биллестилэр.

***

Чэпчэтиилээх категорияга хапсар ырыынахтарга сыл иккис аңарыгар эмкэ сайаапка оһоһулунна.

***

Медцентр 20 сыллаах үбүлүөйүгэр кылаабынай быраас Л.А. Слепцов кыттыыны ылан кэллэ.

Туоһулуур – сыппара!

Ааспыт нэдиэлэ устата: Поликлиникаҕа приемна сырыттылар 1400 ырыынах «Суһал көмөҕө» 141 ыгыры кирирдэ Родильнай отделениега 9 оҕо күн сириин көрдө (4 кыыс, 5 уол)

Хирургической отделениега 0 суһал, 1 былааннамыт операция оһоһулунна.

М.Е. ТРАПЕЗНИКОВА

Ыһаах-2012

КҮРЭХТЭРГЭ ТОХТООХХО

Быйылгы М.К. Аммосов 115 сыллаах үбүлүөйүгэр анаммыт ыһаах улууспут киинигэр ытытыллына. Улууспут киинигэр улуустааҕы ыһаах тэриллэбэтэҕэ хаһыс да сыллар үктэнэн баран, кэтэһиннэрэн-кэтэһиннэрэн, дьэ, буолар күнэ үүннэ. Ол тыһаан баран, дьон санаатын-оноотун айыллыбыт бараксан тэннэ үлэстэбэтэ. Былыттаах, онуоха эбии салгына тыһыны. Онон кэлиэхтээх дьон төһө эмэ бырыһыана кэлбэтэх буолуохтаах. Бөлэмнэһи чааһа үчүгэй, дьону тардар тэрээһин туйгун. Үрүн тунах ыһаах биер саамай чаһылхай бэлиэтиринэн, дьонно-сэргээҕэ өйгө-санаага хааларынан күрэххэ кыттыы, күрэхтэ күрүү буолар.

„ЭНГИЭЛИ БООТУРА-2012” – АРТЕМ ВАРДАНЯН

Саамай көрөөччү болдомтотун тардар күрэхтэринэн, биллэн турар, ким күүс-уох, түргэн-тарҕан туттуу, кус быһый атахтааһын холонуутун көрүү буолар. Манна киһи ханнык да күрэхтээвэр тобуоруна мустубут. Кыттааччылар да республикага аатырбыт бөҕөстөр буолан биердилэр. Онон ыалдыааччылары ыгылытар бириэмэ кэмийтэн кэмийгэр ыһы-хаһы буолан дуораһыйда. Үбүлүөдөөх ыһааха Амма, Чурапчы, Таатта, Өлөөн улуустарыттан, онооһор Дьокуускайтан кытта кэлбиттэр. Манна саҥа ааттар иһилинилэр, ол курдук Артем Варданян (Нам) мас тардыһытыгар уонна „Энгиэли Боотура” үрдүк аат ингэриллэн трактор кыайан хаһаайынынан буолла.

„ЭЛЕКТРА” БИРИИҔЭ ХАҤААЙЫНЫН БУЛЛА

Үгэскэ кубулуйан ээр, күүтүүлээх „Электра” маһаһын турруор бириһэ оонньонно. Лотереяны „Электра” маһаһынтан атылаһааччы 2012 суумага тугу эмэ атылаһастаһына туттараллар. Сыл устата балай да киһи лотерея ылан, ыһааха тэннини диэн ааттаан-суоллаан кэлээччилэр аһыйаа суохтар. Ол курдук, кыайыһылаһынан, илиитэ баардаһынан Лена Григорьева диэн Намтан сылдьар эдэр ийэ буолла. Кини бу маһаһынтан оҕо малын ылан лотерея ылбыт. Кыайыам, сүрүн бириһи сүүйүөм диэн түүлүгэр да баттаппатах буолуохтаах. Киниэхэ үөрүүлээх быһыыга 50000 суумалаах сертификаты туттардылар.

ДЬОНУ БАЛАЙ ДА СААТАТТЫЛАР...

Ыһаах атыта-тутуута дэлэй. Ордук үтэһэ, кымыс, быырпах хото атытыллына. Тымны күн буолан утахтар улахан атытыга барбатылар. Ас өттүгэр улахан уочарат суох курдук. Арай, саахарынан оһоһуллубут баатаны ылаары дьон чааһы чааһынан уочаракка турда, оҥолор бараксаттар баататтан маттахтарына ыһааха кэлбит туруктара мөлтүүр бөҕө буолла.

Ыһааха кэлбит дьону, оҥолору улууспут туризм, полиграфия, общепит өнгөтүнэн дьарыктанар предпринимателлэр ааспыт сыллары кытта холоотооххо балай да саататтылар. Холобур, 1 хомустаахтар пони, таба, ат аҕалан оҥолор куттарын туттулар. Хаартыскара түһэрээччилэр араас мультит геройдарын аҕалан кэлбит дьону сэргэхситилэр. Ити кэмгэ „Чугдаарар оҕо саас” кэнсиэртэ үңкүү, ырыа күрэхтэрин тэннинэн тэрийдилэр, дьон сүргэтин көтөхтүлэр.

Улахан дьонно саха таһаһын тиги маастарыстыбатын көрүү буолла. Манна көрөн аһардаһа, тиги сатабыла балай да үрдээбит, уустук оһуор-маннар манна көһүннэ. Элбэх оҥолоох Клара уонна Матвеевтар оҥолуун, сиһинниин бука бары саха таһаһын кэтэн-симэнэн дьон – сэргэ биһирэбилин ыллылар.

АТТАР ТУҔУННУЛЭР!

Ханнык ыһаах дьөһөгөй оҥотун күрээҕэ суох ытыллыай? Ат сүүрдүү биһиги өбүгэлэрибит саҕаттан ыһаах биер тулгар туттааҕа. Аһыйах сыллааһыта саҥа тутулуубут ипподром (Бөтүг нэһилиэгэр) тимир көлөнөн балай да киһи көрө кэлбит. 1000 миэтэрээҕэ 5 ат кыттыһыны ылла. 1 м. Байкал (2 Хомустаах, жөкөй Халдеев Е.И., тренер Габышев Ф.Ф.). 1600 м 1 м. Дайаана (2 Хомустаах, Семенов Ю.Ю., Румянцев Н.С.), 2400 м 1 м. Дьабыл (2 Хомустаах, Халдеев Е.И., Протопопов А.А.). Аны 3200 м сүүрүүтэ 4 аттан 1 м. хара өһнөөх Ойор Хара ылла (Хамаҕатта, Назаров А.П.). Бэһис сүүрүү 4800 м буолла. Манна 1 м. Боб ((2 Хомустаах, Семенов Ю.Ю., Протопопов А.А.). Бүтэһик сүүрүүгэ улуус баһылыга туруорбут, тыа хаһаайыстыбатын туттар „Тайшань-24” тыраахтар бириһинин 4800 м Сынок (Түбэ, Габышев М.А., Ядрихинская М.М.) ылла. Биердиллэн спонсордар „Адгезия” ХЭТ мини-мотик „Скутер”, маны таһынан бириһистээх миэстэлэргэ тиксибиттэргэ улахан көмөлөр туттарылыһылар. 1600 м 1 м. Дайаана буолла.

М. ПЕТРОВА

„Азия оҕолоро — 2012“

ЯКУТСК 2012

Бэс ыйын 10-14 күннэригэр Дьокуускайга 15-с төгүлүн үөрэнээччилэр сайынгы спартакиадалара буолан ааста. Спартакиада норуоттар икки ардыларынааҕы бэһис „Азия оҕолоро“ оонньууга бүтэһиктээхтик сүүмэрдир сыаллаах-соруктаах ытыгылына. Барыта 24 улустан 700 оҕо кэлэн күрэхтэстэ. Маннайгы бөлөххө I миэстэни Чурапчы, II – Дьокуускай, III – Сунтаар хамаандалара ыллылар. Иккис бөлөххө I – Горнай, II – Бүлүү, III – Үөһээ Бүлүү табыстылар. Үһүс бөлөххө I – Аллайыаха, II – Усуяана, III – Муома буоллулар.

Нам хамаандата иккис бөлөххө төрдүс миэстэни ситистэ. Былырыныгы көрдөрүүбүтүн ситиспэтэх биричиннэлэри-

Спорт – дьулдуур, спорт – тулуур

Бу дьыл бэс ыйын 8-10 күннэригэр Хатырыкка улуус сайынгы спартакиадага буолан ааста. Нэһиликтэртэн бастынар хомуллан уон көрүнгэ илин-кэлин түһүстүлэр. Икки сыл тохтобул кэнииттөн ытыгылыбыт спартакиада туһунан улуустаагы спорт отделын начальнига П.Г. Ивановтуун кэпсэтибит.

— Павел Гаврильевич, үбүлүөйдөөх сылы хамаандалар хайдах көрүстүлэр? Төһө хомуллан кэлбиттэригэр?

— Үс толору хамаанда: Хатырык, Хатын Арыы, Хамаатта

Кыйыылаах Хамаатта хамаандата

бааллар. Атыттар толорута суохтар. Дьингэ, маассаһы үрдэтэ сатаан уон көрүнгэ уонна ыйааһын ахсын барыларьгар зачет биэрэллэрин курдук, хас биридди хамаанда 82 киһини хомуйан аҕаһахтааҕа. Ол гынан баран, үгүс нэһилиэк кыттааччыта аҕыйах.

— Ханнык хамаанда ордук бэлэмнээгин көрдөрдө?

— Хамаатта. Бары биир формалаахтар, кыттааччылары албэх. Уон көрүнгө аҕыйахтар

АҒЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Салбан орто оскуолатыгар тинэх чуораан лынгыны тыһааҕа, саастаах дьону биһигини дууһабаттын долгутта, оҕо саастыгын санатта. Оҕолор, учууталлар выпускниктарга үрдүк үөрэххэ киирэллэригэр баҕаран тыл эттиллэр.

Нам ыйын 23 к. Салбанна дьыэ кэргэн декадатыгар анал-

ЭДЭР СПОРТСМЕННАР СИТИИЛИЭРИТТЭН

тинэн, быйыл көрүг элбээбитэ төрүөт буолла. Спартакиада 15 көрүнгөтүн 7 бастыгы талыахтаахтын. Боксаҕа былырыны иккис эбит буоллахпытна, быйыл сэттис миэстэбит (тренердэр С. Саввинов, Н. Соловьев). Тустууга кыргыттар бастакы, уолаттар үһүс буоллулар (тр. В.С. Копырин). Мас тардыһытыгар ахсыс (тр. А.А. Собакин), сыал ытыгытыгар төрдүс (А.Д. Тохтобин), хотугу многоборьега үһүс (Е.И. Тарабукина), сүүрүүгэ бэһис, саахымакка маннайгы, дуобакка үһүс миэстэлэри ылаттаатыбыт.

Биирдиилээн оҕолору этэр буоллахха, тустууга 46 кг Заровняев Павел, 76 кг Парников

Оонньууларга диэри — 12 КҮН

Артур, 120 кг Болтунов Ион үһүс буоллулар. Кыргыттарга 62 кг Парникова Анжелика маннайгы, 62 кг Тимофеева Ньургуйаа-

на иккис, 30 кг Колотова Зоя, 37 кг Бетюнская Милена үһүс миэстэлэри ыллылар. Чэпчэки атлетикаҕа Парников Артем 400 м мэхэйдээх сүүрүүгэ бастакы, уһуну ыстаныыга Тюнжурядов Андрей иккис буоллулар. Хотугу многоборьега Готовцев Саша, Ноговицын Владик, Игнатьева Ира үһүс, саахымакка Суздалов Женья, Эверстов Айтал, Попова Юлия, Терехова Анжелика маннайгы миэстэлэри ыллылар.

Спартакиада түмүгүнэн „Азия оҕолоро“ оонньууга Намтан 10 оҕо тинэх эрчиллигэ киирэн дьарыктана сылдьаллар. Тустууга Колотова Зоя, Парникова Анжелика, Тимофеева Ньургуйаана, Григорьев Аркадий, Донской Дима, Парников Артур, сүүрүүгэ Парников Артем, саахымакка Попова Виленна, дуобакка Азарова Ньургуйаана, ыараханы көтөбүүгэ Петухов Юра.

Инникитин улууска оҕо спорда чэчири сайдарын туһунан мас тардыһытыгар, волейболга, сүүрүүгэ, сыал ытыгытыгар, атах оонньуугулар, боксаҕа, остуол тенниһигэр үөрэхтээх тренердэр наадалар.

Л.В. ШЕЛКОВНИКОВ, үөрэх управлениетын методина

СПОРТ – НЭҢИЛИЭК СИЭРКИЛЭТЭ

(Интервью)

бастаан, спартакиада мунутуур кыйыылаахтарынан ааттанылар. Онон түмсүүлээхтэрин, бөлөмнэммиттэрин көрдөрдүлэр. Иккис миэстэни Хатын Арыы, үсүһү Хатырык ыллылар. Кыра нэһиликтэргэ Арбын, Түбэ, Таастаах үс бастыгы үлэһиннилэр.

— Спартакиада сыала-соруга: эһиил Чурапчыга ытыгылаахтаах „Манчаары оонньууларыгар“ бэлэмнэни ситиһилиннэ дуо?

хотугу многоборье, национальнай многоборье, мас тардыһытыгарура куһаҕана суохтара көһүннэ. Арай, чэпчэки атлетикаҕа доволоннуубут эрэри, дистанцияларынан көрөн бэлэмниэххэ сөп, итинэн мас тардыһытыгар оҕолорго олох хаалан иһэбит, ону сайыннарыахха наада.

Спартакиада түмүгүнэн от ыйыттан оонньууларга бэлэмнээн дьон ытыахпыт. Улахан дьону сэргэ оҕолор эмиэ эрчиллэхтэрэ. Гиирэ, чэпчэки атлетика Хамаатта, хапсаҕай, мас тардыһытыга, ыстаныы оҕо спортивнай оскуолатын базатыгар былаанныбыт.

— Спартакиада уопсай тэрээһинин туһунан тугу этиэн этэй?

— Хатырык тэйиччи соҕус буолан, дьон кэлиитэ-барыта аҕыйах, көрөөччү суоҕун кэриэтэ. Мөлтөх өрүштү: кэккэ улахан нэһиликтэртэн кыттааччылар аҕыйахтар. Биирдиилээн спортсменнар дьарыктаммыттар, дьингэ хамаанданан бэлэмнээн, онгостон кэлиэхтээхтэр этэ. Ол кыаллыбатах. Түгэнинэн туһунан Хатырык нэһилигин дьаһалтатыгар, спорт инструктордарыгар махталбытын тирдэбит.

— Түмүккэр тугу этиэн этэй?

— Спартакиада икки сыл буолбакка гынан баран тэрилиннэ. Дьингэ, хамаандалартан элбэҕи күүшүпүт. Инникитин нэһилиэк баһылыктара, спорт инструктордара, спорт саала директордара спартакиадаҕа суолта биэрэн, болдомто ууран эрдэттэн бэлэмнээн, дьону-сэргэни хамсатан, түмүллэн кэлилиннэр. Төһөтүн да иһин спорка ситиһи — нэһилиэк сиэркилэтэ. Ону умнуман.

Кэпсэттэ Л. УВАРОВСКАЯ

Хайдах олордугут, ыаллар?

Хатырык нэһилигэр сайынгы уу ситимэ 1991с. үлэлиир. Иккис сылын бу үлэни сүрүннээн, эдэр, эппиэтинэстээх Андрей Бочуров салайааччылаах Илья Марков,

УЛУУС ЫҤЫАҒАР - СҮҮРҮҮНЭН

Дмитрий Федоров эргэрибит ситими абырахтаан, матырыйаал тийэринэн саҕа улууссаларга тардан, бэс ыйын 10 күнүттэн ууну холбоотулар.

***

М.К. Аммосов 115 сылыгар анаан ветеран спортсменнар Светлана Винокурова, Роман Иванов көбүлээчилэрдээх сүүрүктэр бэс ыйын 20 күнүгэр Хатырык-Түбэ-Хатырык-Нам 115 км маршрутуан турунан улуус ыһааҕар тийдилэр.

***

Хатырык нэһилигин үбүлүөйдөөх ыһааҕа үрдүк таһымнааҕа. Баһылыкпыт Алексей Пинигин арчылааһын сиэрин-туомун бэйэтэ ытта. Хатырыктан төрүттээх улууспут салайааччылары Н. Слепцов, И. Попов, Н. Игнатьев, В. Дьяконова, Л. Слепцов спортивнай күрэхтэһиһигэ бириистэрин — үс микроволновой оһоҕу туруордулар.

Хапсаҕайга 16 кыттааччытан Нам оскуолатын 10 кыл. үөрэнээччигэ Арсен Парников, биэс көрүнгө «Күһүгэй Ботурга» 9 кыттааччытан Андрей Федоров, үс көрүнгө (мүһэ былдыһытыга, таас ырааһы, сүүрүү) 8 дьахтар күрэхтэспиттэн кэскиллээх оҕобут Анжелика Парникова ба-

Тыа сиригэр — дохуоттаах үлэни

Соторутааҕыта улуус нэһиликтэрин дьаһалтalaryгар тыа хаһаайыстыбатын иилирсаҕаһы специалыстарга анаан „Нам улуунун ТХУ“ муниципальнай казеннай тэрилтэ үлэни-хамнаһы сэргэхситэр, суоту-учуоту, отчуоту тупсарар, сааһылыр сыаллаах семинары тэрийэн ыытта.

ОТЧУОТУ СОҢУМУОХХА!

Бу семинарга иһитинэриилэри, ирдээн үлэлэр сүннүлэринэн сүбэни-аманы улуус баһылыгын экономикаҕа солбуйааччытын эт. Л.В. Шарапова, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай экономиста А.П. Протопопов, статистика управлениетын начальнига Н.И. Тарасова, социальной страховани фондыты салайааччыта Л.А. Аргунова, үлэ харыстабылын кылаабынай специалиста Т.А. Кондратьева, тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун председателэ М.В. Жиркова, ТХУ начальнига И.И. Федоров онордулар.

Л.В. Шарапова тыа хаһаайыстыбатын бордорууксуйатын оноруу, туттарыы уонна атын производственной соруудахтары толорууга үлэ күүскэ ытыгылаахтааһын, көрдөрүүлэр туолбатахтарына республикаттан бэриллэр үп сарбыллан кэлиэн сөбүн туһунан санатта уонна соруудахтар сорох көрүнгэрэ биэс ый түмүгүнэн тоҕо толоруллубатахтары анализтаан баран отчуоту бэс ыйын 11 күнүгэр дьылы экономика управлениетыгар түһэрэргэ дьин модьуйда.

А.П. Протопопов сорох отделениелар, хаһаайыстыбалар салайааччылары, специалыстар профессиональнай таһымнара намыһабыттан, эппиэтинэстэрэ суобуттан отчуоту итэҕэс-быһаҕас, сыһан-соһон, түһэрэллэрин ыйда. «Отчуоттар хас ый ахсын бэһис чыыһылааны аһарыллыбакка түһэриллэн иһилиэхтээхтэр», — диэтэ.

Н.И. Тарасова: „Отчуот көтүмэхтик, хаачыстыбата суох оҕоһулар. 2011 сылга 69 тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэтэ регистрацияламмыт буоллаһына, быйыл итиллэртэн 38 бырыһыана эрэ регистрацияламмыт. Баһынай хаһаайыстыбалар 62 бырыһыаннара эрэ регистрацианы ааспыттар. 39 тыа хаһаайыстыбатын предпритиялара тугуна дьарыктаналара биллибэт. Түһэриллэр отчуоттар сорохторо саарбахтар. Отчуоту хомуйан баран, хаһаайыстыбалар төһө

стаата, иккис миэстэни Варвара Тимофеева ылла.

Ат сүүрүүтүгэр 800 м Владимир Парников, 1200 Семен Яковлев, 1600 Петр Охлопков кыйдылар.

Уһун суһуох күрээбэр далбар

хотуннарга Мария Заровняева, ыччаттарга Аля Алексеева, оҕолорго Айта Петрова кыйдылар, оһуохайга «Бастын этээччи» Людмила Дьяконова, «Уран хоһуйуу» — Түбэттэн ыалдьыт М. Лукина, «Кэскиллээх этээччи» Татьяна Иванова буоллулар.

«Уйгу-быйан ыһаахха — уруу-аймах дьонордуун» Охлопковтар, Поротовтар, Кутуковтар аймактара миэстэлэстилэр. «Бастын мааны сандалы» аатын араас омук аһын астаабыт Лукиновтар дьыэ кэргэн, «Саһарҕа» түөлбө сал. Софья Новгородова уонна Федоровтар дьыэ кэргэн ыллылар. «Оһуор-бичик ойуулаах сахам мааны таһаҕа» конкурса бастакы миэстэни эдэр ыаллар Аня, Андрей Полятинскийдар, иккиһи Тамара, Валентин Васильевтар, үсүһү 7 эр киһи ыраахытын тигэн кэппит Куличкиннар дьыэ кэргэтэрэ буоллулар.

Ыһаахпытын эстрада сулустара Санита Ай, Эрхаан, Байбал Сэмэнэп, Софья Вилиюская киир-гэттилэр.

***

Быйыл Хатырык орто оскуолатын Люба Прокопьева кыһыл көмүс, Настя Сивцева үрүн көмүс мэтээлинэн бүтүрдилэр.

Альбина КУЛИЧКИНА

сөптөөх сыһааралары биэрбиттэрин миэстэтигэр тийэн көрүү, ааһыы, бэрэбиэркэлээһин тэриллибэт. Отчуоту түһэри графига барыгытыгар баар, ону булгуччу тутуһуохтааххыт. От ыйын 1 күнүгэр диэри хаһаайыстыбалары барыларын көтүппэккэ кэрийэн көрүөхтээххит, учуоттуохтааххыт, бэрэбиэркэлиэхтээххит», — дьин эттэ.

С.Д. Новгородова төһө ыһы

ыһылыахтааһын кэпсээтэ уонна сводкалары хойутатар, итэҕэс-быһаҕас биэрээччилэри сэмэлэтэ. Ыһыы бүтүөр диэри сводка күн аайы түһэриллэхтээгин, хаһаайыстыбалар ыһыларын страховкалахтаахтары, техниканы булууну, атыылаһыны биһиргэтэр докумуоннары түһэрэ охсуохтаахтарын санатта.

Т.А. Кондратьева: „Биһир да тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэтэ үлэ миэстэтин аттестациялааһыны ыыта илик, үлэһиттэр спец. таһаһынан хаачылыбаттар, үлэһиттэр оһоллоһуулар тахса турар, үлэһиттэр дуоғабара суох үлэһиттэр, социальной страхованиеҕа үгүс үлэһиттэр учуокка туруорулла иликтэр, үлэһиттэр хамнастарын натуранан 20 бырыһыанын эрэ ылаахтаахтар, үлэһит үлэһити сылдьан оһоллоһууна, дуоғабардаах буоллаһына, оһоллоһуу туһунан ахта 1 суукка иһинэн оһоһулунаһына пособие ылар, бу ахта 71 сыл устага харайыыта сытар, хаһан эмэ туһаһыан, туһанылыан сөп”, — дьин кэпсээтэ.

Л.В. Алексеева сорох хаһаайыстыбалар үлэһиттэрин санитарнай-медицинскэй кинигэтэ суох үлэһиттэр сылдьалларын, сүөһү аһылыгын анализтаппакка атыылаһаларын, хотоннор истэрэ-тастар ситэ хомуллубатын, ыраастамматын, сүөһү өлүгүн уматар дьаамалар сорох нэһиликтэргэ суоһун, сорохторго ситэри оһоһулуубатахтары итэҕэһинэн аһына.

Түмүктээн эттэххэ, бу семинарга элбэх итэҕэс-быһаҕас баара этилиннэ, сүбэ-ама да балачча бэрилиннэ, ирдэбил да сытытык туруорулуна. Онон специалыстар мантан иннэ олус эппиэттээхтик үлэһиттэригэр тирэх буолар элбэх сонуну истэн, тустаах үлэһиттэр болдомтоохтук, эппиэтинэстээхтик үлэһиттэргэ бигэ санааны тутан тарҕастылар.

И. ИВАНОВ

Саха сатаабатага суох...

90-с сылларга Таастаахтан төрүттээх Афанасий Игнатьевич Прокопьев-Хонооһой эһэтигтэн, Зырянов Михаил Ивановичтан (1870-1964 сс.) Алын Таастаах Эбэ Кирибит алааһыгар Дүлүн Уус диэн тимир ууһа олоро сылдыбытын, кини уулларар таастарын Чаакыйа үрэхтэн, биэс биэрэтэлээх сиртэн оҕус сыарбатыгар тийээн таһарын, ол сымара таастарын анаан-минээн онорбут оһоҕор күөттэринэн күөттөөн уулларан, тимирин арааран, сүүрдэн ыларын, ол болгуо тимирдэригтэн анныыны, саха быһахтарын, сүгэни о.д.а. оһоһуктары онорорун туһунан истибитин, итинэнэ оҕо сылдьан Дүлүн Уус өтөбүн, уһаммыт кыһатын, туттубут күөттэрин, оһоһун, тэриллэрин хаста да көрбүгүн туһунан суруйбуттаабы.

Хонооһой кэпсээнинэн сирдэтэн 2000 с. Нам 1 №-дээх орто оскуолатын историяҕа учуутала Ю.С. Сивцев уонна „Эхо“ лааһы салайааччыта, кыраайы үөрэтээччи Н.П. Колпашников бэс уонна балаһан ыйдарыгар оҕолору кытта Таастаахха са-

сабажалаабыттар. Кэнники сылларга бу чинчийилэри салгыы ыттан В.И. Герасимов Таас Ылар диэн сиртэн (Чаакыйа) тимирдээх таастары (руданы) булаттаабыт.

Хонооһой суруйара, дьон кэпсээне, чинчийээччилэр сабажалааһынара чэхчылааһын бу быйылгы тэрээһингэ сылдьан, тимир тааһын (руданы)

дьаныһан, хасыһан хаһыс да сылын үлэли сылдьар В.И. Герасимов үөлээннээхтэринээн үөрэ-көтө көрүстүлэр.

Күммүт бу түбүк үчүгэй түмүктэрдээх буолуоһун билбит, тосхойбут курдук туран биэрдэ. Чабыл күн. Ыраас халлаан. Илһиттэн сөрүүн, сиккиэр тыал. Онно эбии уһаарааччыларбыт да сэргэх, имигэс, сылбырҕа

ылартан аал уоту айах тутан үгэн-сүктэн көрдөһүүтүнэн саҕаланна. Алгыс, арчылааһын кэнниттэн өбүгэ үгэһин тилинэриигэ, дьонно-сэргэҕэ тийэриигэ, тарҕатыыга өр кэмгэ сыраллаһан үлэлээбит үтүөкэн санаалаах дьоммутугар: И.З. Кривошапкинга, В.И., С.И. Герасимовтарга, А.И. Копыринга, М.М. Поповка, М.М. Дегтяревка

түстэ. Арыый сойута түһэн баран хомуйан ыйааһынгга ыйаатыбыт, төһө руда кутуллубутун, тимир тахсыбытын суоттаатыбыт. Түмүк куһаҕана суох. Ол курдук, дойдубут сүүс киилэ тимирин рудатыгтан отучча киилэ ыраас тимир кэлэрин эт харахпытынан көрдүбүт.

Уһаарыллыбыт болгуо тимир Таастаахтан төрүттээх

ТААСТААХХА ТИМИРИ УҤААРДЫЛАР

Мындыр өйдөөх, уус, „маһы эрэ хаамтарбат“, саха кийитэ барахсан түн былыргыттан көмүһү уулларан, тимир уһааран дьибээ-уокка, бултка-аска туттар эһин эгэлгэ малы-салы, араас сэби-сэбиргэли чочуйан, ойуулаан-ман-

дардаан онорорун туһунан ытык кырдыаҕастарбыт үгүс сэхэннэригтэн, кэпсээнэригтэн, чинчийилэртэн билэбит.

Былыр Нам улуунун сорох нэһиликтэригэр бэртээхэй тимир уустара олоро сылдыбыттар биллэр. Үгүс дьон,

ордук эдэрдэр, оччотооһу Нам уустара, тимир ылар тааһы (руданы) улуус иһиттэн хостообокко, бэйэлэрэ уһаарбакка болгуону, хантан эрэ ыраахтан аҕалан бысталаан уһааналара буолуо дии саныыллара. Эгэ, ханан да таас

хайата, очуоһа отой суох, налыы хонуулардаах, нэлэмэн алаастардаах, халын тайҕа сиргэ тимир рудатын хостоон туһааналара буолуо дии санаабат, түһээн да баттаппат этилэрэ. Ол эрэри, Таастаах диэн аат туохтан үөскээбитин

билэ-көрө сатааһын өртөн саҕаламмытын билэбит, истэбит.

Чинчийээччилэр: „Бу дойдуга тимир ылар таастаах буолан „таастаах“ диэн ааттамыт буолуон сөп“, - диэн сабаҕалыыллара.

тыы тийэ сылдыбыттар. Ити сылдьан Үөттээхтэн Дүлүн Уус онорбут алтан күөһүн, чаанньыгын, тимир тоһоһотун бултуттар. Эбэ Кирибиткэ өтөх чугаһынааһы сиртэн умайбыт онхойдору бултуттар. Бу тимир уһаарарга туттуллар көмөрдөрү бэлэмниир, хаһаанар сирдэрэ буолун сөп диэн сабажалаабыттар. Бу сылдьан тимир бэйэтин, уһаарар оһоһонун бултутахтар. Онтон 2009 с. от ыйын 16 күннэригэр улуус дьаһалтатын,

уулларыны, уһаарыны, болгуону эллээһини, тимир таптатыны илэ харахпытынан көрөммүт, киһи тутуох курдугун барытын тутан-хабан, дьэ итэҕэйдибит.

Соторутааҕыта бэс ыйын 9,10 күннэригэр Намнаағы П.И. Сивцев аатынан историко-этнографическай музей (директор А.И. Копырин) Таастаах нэһилиэгэр тимир уһаары тэрээһинин ыыт-

„Хомустаах 1 нэһилиэгэ“ МТ баһылыга А.П. Атласов махтал суруктары, музей директора А.И. Копырин улуус культуратын управлениетын бочуотунай грамоталарын, оттон Дүлүн Уус сиэнэ В.П. Жирков эмиз бу дьонно аймактар ааттарыттан махтал суруктары уонна сэмэй өйдөбүннүк бэлэхтэри туттартаатылар.

Ол кэннэ дуомна уот күөдүйөн эрдэһинэ бэлэмнэммит көмөрү, ол үрдүгэр тимир руданы тарҕата куттулар. Дуомнаҕа куттуллубут көмөрү күөдүтэргэ анаан туруоруллубут түөрт турбанан, аныгы олох, сайдыы сиэринэн, электрическай вентилятор салгыны үрэн сирилэттэ. Былыргы эбитэ буоллар күөрдү хас да киһи күнү быһа биир тохтоло суох хамсатан күөртүөхтээх этилэр. Ити хайдахтаах курдук ыраахан үлэ буолуй?

Дуомна оройунан күлүбүрүччи умайар көмөр уота, кыыма биир кэм халлаанга харбаһа кытыаста оонньуур. Тимир

1 Хомустаах нэһилиэгин ууһа Михаил Михайлович Кривошапкин анал оһоһо күөтүнэн кытардан кыстыкка элээтэ уонна болгуо тимир сорботунан бары көрөн турдахпытына икки саха быһаһын таптайан онортоото. Онон биһиги Наммытыгар, сана үйэҕэ, бэйэбит тааспытыттан, тимирбититтэн саха быһаҕа охсулунна.

Оһоһуллубут быһахтартан биирин музейга, биирин тимир Нам сиригэр аан бастааһын (үйэттэн ордон баран) уһаарыт Василий Иванович Герасимовка бэлэхтэтилэр. Онтон тимир уһаарыллыбытын атын туоһуулар, умнуллубат түгэни бэлэхтээбит үлэһиттэр тимир болгуотун тооромосторун бэлэх ылылар.

Тимир уһаарыллар кэмигэр улууспут ытык кийитэ, кыраайы үөрэтээччи, учуутал И.З. Кривошапкин лааһырга сыһынаар оҕолорго Таастаах былыргытын, билгинитин, араас дьобурдаах, айылҕаттан айдарылаах дьоннорун, уран уустарын тустарынан сиһилии кэпсээтэ-ипсээтэ. Итинэнэ бу бөһүөлөк иһинээҕи ытык миэстэлэри, сана тутуулары кэритэн көрдөтөөтө. Ити-лэри сэргэ металллар, минеральнай таастар сабардамнарын, ыйааһынарын ааһан-суоттаан таһаары араас ньымаларыгар үөрэттэ.

Тимир уһаарытын кытылаахтарга бары: „Бу тэрэһин сылын-соруун толору ситэ, сананы, соңуу арыйда. Инникитин сайдыыбит кэрэһитэ буолуо“, - диэн биир санааҕа кэллибит, сыралаах үлэ үтө түмүктэрдээх буолбуттан доһуйдубут. Өбүгэлэрбит былыр-былыргыттан бэйэлэрин дойдularын түөлбэтин таһытан тимир уһаара сылдыбыттарын тэрийээччилэрбит былыргы ньыманы туттан, историческай булумһулар чэхчыларыгар олоһуран көрдөрдүлэр. Онон бу күн барыбытыгар элбэҕи санатта, өбүгэлэрбит мындырдарын, үрдүк культураны баһылаабыттарын өйдөттө.

Манньык дьонун тэрээһини тэрийбит Таастаах дьонугар сэргэтигэр уонна П.И. Сивцев аатынан Намнаағы история-этнография музейин үлэһиттэригэр барҕа махталбытын тиэрдэбит.

И. ИВАНОВ

үөрэх управлениетын, саастарын ситэ илик оҕолор комиссияларын көүлүлээһиннэринэн Намнаағы П.И. Сивцев аатынан история-этнография музейэ 10 киһилээх чинчийэр экспедиция тэрийэн үлэлэспиттэ. Бу экспедицияҕа музей директора А.И. Копырин бэйэтинэн, кыраайы үөрэтээччи, Таастаахтан төрүттээх И.З. Кривошапкин, Таастаах нэһилиэгин сирин үлэһитэ В.И. Герасимов, сылгыһыт С.С. Куличкин, „Эхо“ лааһы салайааччыта А.И. Иванов уонна үөрэнээччилэр кытыыны ылбыттар. Экспедиция Дүлүн Уус ууллара сылдыбыт тимирин медьекөтүн тобоһун, тимир рудатын уулларар оһоһотурбут дьаамаларын омооннорун, болгуо, тимир тобохторун, араас былыргы тэриллэри, малы-салы, таас чох шлагар майгынынныр кыраакый томтору булаттаан Таастаахха чэхчи тимир уһаара сылдыбыттар диэн бигэ санааҕа кэлбиттэр. Тимирдээх тааһы, күөртээһингэ туттуллар таас чоһу Чаакыйа үрэхтэн ылаалара буолуо диэн

та. Бу тэрээһингэ таастаахтар: В.И. Герасимов, М.М. Попов, М.М. Дегтярев олох эрдэттэн кыһаллан-мүһэллэн бэлэмнэммиттэр эбит. Ол курдук, тимир рудатын уһаарар, болгуону күөттөөн кытардар оһоһоту, тимир эллиир кыстыгы, уус туттар араас тэриллэрин, 30-тан тахса куул мас көмөрүн, тимир рудатын (тааһын) хостоон аҕалан бэлэмнээбиттэр этэ.

Дьэ, Таастаахха барааччылар сарсыарда, болдьоспут кэммитигэр Нам музейын дьиэтигэр муһуннубут уонна түөрт массыынанан 2 чаастан ордук айаннаан күн ортогун саһана тийиэхтээх сирбитин бултубут. Биһигини, ыраахтан ааттаан-суоллаан кэлбит ыалдьыттары, Таастаах нэһилиэгин дьаһалтатын үлэһиттэрэ, саха сүөһүтүн генофондатын чөл тутууга үлэлиир тэрилтэ Таастаахтаағы филиалын салайааччыта О.А. Аргунова уонна сахалар тимир уһаарар үгэстэрин үөрэтиигэ, салдааһынга бигэтик турунан,

туттунуулар-хамсаныылара, турунуулар, дьон-сэргэ санаата-оноото көтөбүллүбүтэ барыта сонун, кэтэһиилээх, долгутуулаах түгэн...

Бу тэрээһингэ музей үлэһиттэрэ: Копырин А.И., Герасимов С.И., кыраайы үөрэтээччилэр Кривошапкин И.З., Никонов Т.П., 1-Хомустаах нэһилиэгин баһылыга А.П. Атласов, кини солбуйааччыта В.Г. Жирков, 1-Хомустаахтаағы „Сайды“ оҕо эстетическай киинин директора А.Н. Ушницкая, Дүлүн Уус хос сиэннэрэ: Жирков В.П. уонна

Мальшева Т.П., мань таһынан Нам 1 №-дээх оскуолатын оҕо научнай-техническай айымньытын киинин (сал. В.И. Тимофеев) иһинэн аһыллыбыт „Модуль“ лааһы оҕолоро уонна иитээччилэрэ Сахаяна Лукина, Александра Гаврильева кыттыыны ылылар.

Эриэккэс тэрэһин Дүлүн Уус сиэнэ В.П. Жирков алгыһынан, Үрдүк Айы-

уһаарааччылар 14 чаас устата, чочумча буола-буола, уоту сөбүрүппөккө, санаттан сана көмөрү, руданы 6 төгүл оһоһо куттулар. Тимир уулларан ылары тиритэ-хорута үлэлээтилэр. Түүн 2 чаас ааһыта эрэ дуомна аныгар оһоһуллубут буюм буюну тобо тардалларын кытта кыһыл чоххо сууламмыт күүтүүлээх болгуо тимирбит күн көһөнөтө оһоһуоһууларын устун мөлбөйөн

Кини олозу биридэ олозор

Сорох ыччат сарсынны күн үүнэрин өйдөөбөккө, бүгүнгү күнүнэн эрэ олозор баар суол. Мин эдэр дьонго туһулаан, биир быһылааны, баҕар, инники олозун сыналанан көрүү дуу дьин, суруйарга сананым.

Ааспыт үйэ 1984 сыл сайынгар, атырдык ыйыгар мин 30-ча оҕону Сибиир улахан куоратын Новосибирскайы көрдөрө

Портка баар милицияҕа баран тыллаабыштыгыгар, сэрэнэ сылдыын уонна көрдөххүтүнэ этээрин дьин буолла. Биһиги бары порт саалыгар чөмөхтөһөн олордубут. Киэһэ 11 чаас саҕана таһырдыттан портка бордой сибиирэлээх, бэйэтин наһаа билиммит, хатынгар, орто унуохтаах, орто холуочук уол киирэн кэллэ, арыгылаабыта син хас да хоммут көрүнгээх, сирэй-хараҕа турбут, туох эрэ дьик көрдүүр курдук. Киирээ-

бэтэ, «кими да билбэппин, тугу да гымматаҕым» дьин буолла. Милиция киһитэ биһиги дааннайдарбытын ылан баран ытта, билиннэбинэ биллэриэхпит дьин буолла.

Оттон алтынны ыйга эб-биэскэ кэллэ, эдэр киһибитин Намга сууттуур буолбуттар. Киһибит сүрдээбин дьүдэйбит, түөрт ыйы быһа дознаниёҕа сыппыт, бииргэ дьону халаспыт, арыгылаабыт киһитин олох бил-

Кэрэ эйгэтигэр

Кырачаан оҕолору бэйэтэ айбыт ырыаларыгар угууар, Нам улууна киэн туттар киһитэ Надежда Семеновна Макарова аатын оҕолоох дьон бары биллэрлээх буолуо. Кини 1980 сылтан Бөтүн оскуолатыгар омук ты-

музыкальнай салайааччыларга номинация олохтообута. «Сылын айы элбэх оҕону конкурска кытыннарар» — Салбантан Т. Уваровскай, «Элбэх ситиһилэрин иһин» — «Чэчир» детсад музыкальнай салайааччыта А. Брызгалова уонна гран-при номинацияны ылбыт оҕолор

ЫЛЫАХПЫТ, КЫТТЫАХПЫТ!

лын учууталынан үлэлирин таһынан 1992 сылтан айылҕа биэрбит талаанынан оҕолорго ырыа айарынан таһаарылаахтык дьарыктанар. Ол курдук, 16 дискэни таһаартан Саха сиригэр биир биллэр мелодийынан ааттанар. Быйыл улуска авторскай конкурсугар 190 оҕо кытынна.

салайааччылар Хатырыктан В. Готовцева «Бастыҥ салайааччы» номинацияҕа тигист. Мелодист Надежда Семеновна ырыалара хас биридди оҕону ийэни, аҕаны убаастыырга, айылҕаны таптыырга, кэрэҕэ, сырдыкка тардыһарга иитэн таһаарар. Кыргызтарбыт Дуня Новгородова, Лера Обутова, Лена Маркова «конкурс наһаа

үчүгэй, куруук кыттыахпыт, ыллыахпыт, махтанабыт» дьин аҕыйах тыллара элбэти этэр!

А. КУЛИЧКИНА,
РФ Журналистарын союһун чилиэнэ, хаһыат общ. корреспондента

Дьик кэргэн – иити кыһата

Оҕо ийэлээх аҕатын дьобурдарын, идеалларын хайаатар да утумнуур. Былыр уустар оҕолору уус, булчуттар оҕолору булчут, билигин учууталлар оҕолору учуутал, быраастар оҕолору быраас уо.д.а. буолбуттара элбэх. Тоҕо ити идэни талбыттарын «кыра эрдэспиттэн

Корякинна кэргэн тахсан, 3 эмдэй-сэмдэй кыыстанан, аҕа ууһу салгыыр уолланан мааны ыал буолаллар. Марфа оҕону иитиҕэ тутуспут сүнньэ – үлэнэн иити. Кыргызтара кыра эрдэспиттэн куукула таһаһын быһан тигэргэ, ас астыырга үөрэнэллэр, эмиэ бэйэтин курдук хотон ииппэй-таппай үлэгиттэн саралаан түргэн туттуулаах ыанньык-

УТУМ КҮҮҢЭ

дьонум кэпсэтэр кэпсэтиилэрэ, сырытыннарар сирдэрэ ол буолар» дьин быһаараллар. Оҕо дьонун үлэтин эйгэтигэр киирэн хаалар, инники идэтин дьонун идэтин кытта сибээстиир. Маны таһынан кыыс улаатан баран ийэтин, уол аҕатын курдук дьийэ-уот тэринэр, хаһаайыстыбаны көрөр, дыно кинилэри хайдах иппиттэрэй да, кинилэр эмиэ оҕолорун оннук иитэллэр.

Кэпсэхтээх киһим – Марфа Васильевна эмиэ ити тэнинэн, ийэтин Александр Николаевнаны утумнаан истэһиньэн бэрдэ, элбэх оҕолоох ийэ, эбээ. Ийэтин дыно уустар эбит. Александр ийэтэ Домна көһүйэ охсор, буһарар, туһунан ыаһыйалары, мэхэмээнэри тигэр эбит. Аҕата Чөмчөх Ньюкулай Горнай Атамайыгар биллэр уус, болуотуньук. Тар, ары уһааттарын онорор, болуо тимир уһааран быһах, сүгэ, анньыы, хоруу охсор эбит. Александраны кытта бииргэ төрөөбүт биэс уол эмиэ уус идэтин баһылаабыттар. Александр уоттаах сэрии кыттылааһар Кривошапкин Василий Николаевичка суорумунай холбоһон Салбан сиригэр сүктэн кэлэр. Кинилэр 11 оҕону төрөспүттэриттэн билигин 7 оҕо ыал аҕалара-ийэлэрэ, эһэлэрэ-эбээлэрэ, ийэлэрин баҕан көмүс тарбахтаах устар. Ийэлэрэ өр кэмнэ ыанньыксыттыыр, иллэнсийдэр эрэ күөрчэктэри, кыра олоппостору, долбуурдары онорор, оҕуруонан билэ анньар, күрүчүгүнэн арааһы баайар. Таһас сыһын аттаран, саахымат көбүөр тигэн оҕолоругар барыларыгар бэлэх хаалларбыт. Александра Николаевна онорбут олоппоһугар бары сиэннэрэ ордордулар, ол тухары алдыаммат бөҕө оҕоһуулаах, аны билигин сиэннэрэ оҕолорун олордору бэйэ-бэйэлэриттэн уларсаллар.

Марфа кыра эрдэспиттэн ийэтин кытта саппай уопсан, хотон ыарахан үлэтигэр сыстыбыта кэлин былааны аһара толорор ыанньыксыт буоларыгар, ыал буолан туспа сүөһүлэнэригэр олук буолбута. Салбан олохтоох уолугар Александр Петрович

сыт буола улааталлар. Остуол тула олонор ким баайар, ким быһсапкальыр, ким оҕуруонан билэ тигэр. Ийэлэрэ кыргыттарын остуол тула олордон иискэ эрэ үөрөспөт, кыыс оҕо хайдах тута-хапта сылдыахтааһын быһааран-чопчулаан бизэрэр. Алеша уол оҕо буолан аҕатыгар чугас, техникаҕа, булка сыстаҕас буола улаатар. Сайын бары күргүмүнэн ойууру тэлэйэн сир аһын хомууйан, күһүн тэлэйдэн быһааран-чопчулаан бизэрэр. Алеша уол оҕо буолан аҕатыгар чугас, техникаҕа, булка сыстаҕас буола улаатар. Сайын бары күргүмүнэн ойууру тэлэйэн сир аһын хомууйан, күһүн тэлэйдэн быһааран-чопчулаан бизэрэр. Алеша уол оҕо буолан аҕатыгар чугас, техникаҕа, булка сыстаҕас буола улаатар. Сайын бары күргүмүнэн ойууру тэлэйэн сир аһын хомууйан, күһүн тэлэйдэн быһааран-чопчулаан бизэрэр. Алеша уол оҕо буолан аҕатыгар чугас, техникаҕа, булка сыстаҕас буола улаатар. Сайын бары күргүмүнэн ойууру тэлэйэн сир аһын хомууйан, күһүн тэлэйдэн быһааран-чопчулаан бизэрэр.

ОО, ЭДЭР СААС БАРАХСАН!

14 хонуктаах экскурсияҕа сырытыннарар кэлбитим. Новосибирскайга оҕолорум наһаа үчүгэйдик сыһынанан, куораты кытта сиһилии билсэн, элбэҕи билэн, туох да быһылаанга түбэспэккэ этэнгэ дойдубуттар үөрэ-көтө үктэммиппит. Киэһэ хойут кэлэммит Намга барар автобуһу баттаспакка, портка хонор буоллубут. Оҕолорум сэттис кылааһы бүтэрбит, онуманы билэр баҕалара сүрдээх улахан, киһи кэрэхсиир оҕолоро.

Порт саалыгар оннубутун сарсыардаанга диэри буллубут. Уолаттарым туалекка сүүрдүлэр. Сотору буолбата, сүүрэн мэйилэһэн ахай кэллилэр: «Зинаида Алексеевна, онно туалекка «Таараны» икки уолаттар быһахтаан эрэллэр», — диэбиттэрин истээт да туалекка сүүрдүм. Уолаттарым мин кэннибиттэн саппай уопсан иһэллэр. Тийибиһпит быһахтыы сатаабыт уолаттарбыт куотан хаалбыттар, бэйэм уолум туалеттан тахсан нэһилэ хааман иһэр, кыайан сагарар да кыаҕа суох, оннук улаханньык куттаммыт. Туох буолбутун ыйыталаһан билбитим уолбун икки эдэр киһи тутан ылан чаһытын, сиэбигэр үс солкубайдаарын ылбыттар уонна биридэрэ быһахтаары гыммытын атына тохтоппут. «Кимиэхэ эмит этиэн да өлөрүөхпүт» диэбиттэр.

тин кытта уолаттар тутта билэн милицияҕа биллэрдилэр. Уолу тутан ыллылар уонна милиция хоһугар илдьэн, биһигини ыңгыран доһуруостаабытынан бардылар.

Бастаан мордьооттоноу бөҕө, уолбун кырбыах буолла, өлөрүөх буолла, барытын мэлдьэһэр. Оттон кутталыттан дуу, арыгытын дьаара аһан дуу, төбөтүн хонкутан барда уонна тугу онорбутун, туохха түбэспитин ырыһаланан көрдө быһылаах, милиция ыйытыгытын хантан сылдыһарын кэпсээн барда. Үөһэ Бүлүүттэн үөрэххэ туттарса кэлэн баран проваллаан сылдыһарын туһунан кэпсээтэ, соҕотох ийэлээх эбит.

Ийэ барахсан соҕотох оҕотун үөрэххэ ыһтан мунгаммыта, киһитэ дойдутугар бараары кэлэн баран портка «чаардаан» хаалбыт. Харчытын уордарбыт дуу, эбэтэр арыгылаабыт дуу, онон мээһэ дьону кытта судуруһан күнүн атаара сылдыһар эбит. Ханньык киһилиин арыгылаабытын, аатын-суолун билбэт, түбэһиэхчэ ким ыңгырбытынан арыгылыыр, манна портка хоно сылдыһарын туһунан кэпсээтэ. Милиция-быт киһитэ манна портка хас да талааһын, уоруу тахсыбытын кэпсээтэ. Онон кимниин арыгылаабытын, кимниин тугу гыммыттарын ыйыталаһа саҕаата да, киһибит иннин биэр-

бэппин дьин мэлдьэһэрин кубулуһат эбит. Мин уолум суукка «чаһыбын, харчыбын ирдэспэппин» дьин эттэ. Оттон суут бу уолурут сууттамматаҕын, эдэрин уонна соҕотох ийэлээгин учуоттаан, буруйун үлэнэн толуйдун дьин икки сыл усулуобунай хайыыга дьүүлээтэ.

Дьэ ити, бу эдэр киһи биир сыһа хаамыттан олозун түөрэ эргитэ сыстаҕа. Кини арыгы истэ да сарсынгы күнүн санаабакка, бүгүнгү күнүнэн күн бүтэрин курдук толкуйдаабыт, ийэтин да умнубут, аңардас ыанньыксыт хамнаһынан ийэтэ кинини атаҕар туруорбутун, оҕотун инники кэскилин санаан үөрэхтэннэбинэ бэйэтин салайыныа, киниэхэ кырдыар сааһыгар тирэх буолуо дьин үөрэххэ ыппытын. Оттон бу эдэр киһи олозор биир суолга сыһа үктэнииттэн олох «дьэ-бэрэтигэр» төкүнүйэ сыспыт. Сыллар аастылар, бу 20-тин да туола илик уол дойдутугар баран ийэлээх олозу этэнгэ тутуһан, ийэтигэр күүс-көмө буолла ини дьин эрэнниллэр.

Билигин саҕа олоххо үктэнэн эрэр эдэр дьонго баҕарыам этэ, сарсынны сылаас, сырдык кэрэ күн үүнэрин умнуман, эйэлээх олозу тутуһун.

З.А. ТИХОНОВА,
РФ үтүөлээх учуутала, РФ Журналистарын союһун чилиэнэ, Нам

Сокуону билиэххэ, тутуһуохха уонна туһаныахха

Күндү төрөппүттэр! Эһиги уустук балаһыанньаҕа түбэспикит - эһиги уолгут эбэтэр кыыскыт сууттанан

ОҔОБУТ УСУЛУОБУНАЙ НАКААСТАБЫЛ МИЭРЭТИН ЫЛБЫТ БУОЛЛА БЫНА...

усулуобунай миэрэтин ылбыт. Арааһа билигин эһиги уонна оҕобут олоҕо уларыһа буолуо. Уонна ол уларыһыта үксэ эһигиттэн бэйэтигиттэн тутулуктаах буолуоҕа, эһиги тулуургуттан, эһиги оҕобут туһугар кыһалларгытын уонна онтон ордон эһиги усулуобунай сууттананы туһунан сокуону билэргиттэн.

Усулуобунай сууттананы дьин тутуй?

Арааһа суут саалатыгар оҕобут уонна эһиги усулуобунай болдьох туһунан истээт: «Хата бэрт, усулуобунай болдьох биэрдилэр», - дии санаабыт буолуохтааххыт. Ити кырдык көңүл быһыллыаһынааһар ордук курдук. Ол эбэтэр усулуобунай сууттананы дьин эһиги оҕобутугар бэриллэр итэҕэл буолар, ол биэрэр итэҕэллэрэ эһиги оҕобутуттан эрэ буолбакка, эһигиттэн эмиэ элбэх сыраны ирдиир.

Усулуобунай сууттананыга холуобунай накаастабылы толотторор инспекция кэтээн көрөр болдьоҕо анаан, ол кэтээн көрүү кэмигэр эһиги оҕобут көммүтүн туһунан дакаастыахтаах. Кэтээн көрүү болдьоҕо хас биридди түбэлтэҕэ тус-тупса анаан уонна суут бириигэбэри-

гэр ыйыллар.

Эһиги оҕобутугар суут эбии эбээһинэс ууруон сөп: олозор сирин уларыппатыгар; үлэлиир сирин уларыппатыгар; үрэнэр сирин уларыппатыгар; 21 чаас кэнниттэн дьийэтигэр баар буолуохтааһын; араас этилли-

сөп. Бу түгэнгэ оҕобутун кэтээн көрөргүт ордук, инспектор этэрин өйдүүр дуу, суох дуу. Өскөтүн туох эмит уустуктар үөскүүр түгэннэригэр, кыбыстыбакка ыйытын.

Эһиги оҕобутуттан ирдэнэр: суут уурбут эбээһинэһин

бит миэстэлэригэр сылдыбат; арыгыттан, наркоманияттан, токсикоманияттан эмтэти; уонна да атын эбээһинэстэр. Кэтээн көрүү болдьоҕо уһатыллыан сөп, өскөтүн усулуобунай сууттаммыт киһи: суут уурбут эбээһинэһин толорбот буоллаһына; общественнай бэрээдэги кэһэн, административнай эппиэтинэскэ тардыллыбыт буоллаһына.

Усулуобунай сууттананы көтүрүллэн, үүнэн эрэр ыччаты көңүлүн быһахтарын сөп: суут уурбут эбээһинэһин мэлдьи кэһэр, толорбот буоллаһына; кэтээн көрүү хонтуруолуттан тахсыбыт, ханна баара биллибэт буоллаһына.

Эһиги оҕобутун УИИ учуотугар туруордаххытына, кинини инспекцияҕа бэриэтэҕэ ыңгыраһаҕа. Кэпсэти түмүгэр УИИ инспектора сууттаммыт киһиэхэ кини эбээһинэстэрин толорбот буоллаһына, общественнай бэрээдэги кэтэһинэ, саҕа буруйу онордоһуна туох буоларын өйдөтүөҕэ. Төрөппүттэр (өссө үчүгэй, өскөтүн ийэлээх аҕа иккиэн) бу кэпсэти кэмизгэр оҕо аттыгар баар буолаллара наада. Төрөппүттэр боппуруос биэриэхтэрин сөп, ханньык эмит түгэннэри быһаарсыахтарын

толоруохтаах; УИИ-га хайдах сылдыһарын туһунан отчуоттуохтаах; инспекция ыңгырдар эрэ кэлиэхтээх.

Үчүгэйдик сылдыһар буоллаһына уонна суут уурбут эбээһинэстэрин үчүгэйдик толорор буоллаһына, ол эбээһинэстэрин сороһун, эбэтэр барытын устуохтарын сөп уонна болдьоһун аңарын үчүгэйдик сырытаһына эрдэ учуоттан уһуллуон сөп.

Оннук эрдэ учуоттан уһулларга оҕобут көммүтүн туһунан дакаастыахтаах, ол эбэтэр төрөппүттэрин, оскуолаҕа учууталларын, бииргэ үрэнэр оҕолорун, доҕотторун кытта сыһыана үчүгэй буолуохтаах, куһаҕаннык киниэхэ дьайар табаарыстарыттан тэийэхтээх.

Күндү төрөппүттэр! Оҕобутун кытта ситимнитин быһыман. Ону тэнэ учууталлары, психологы, инспекторы кытта кэпсэтин, оҕобут хайдах сылдыһарын, үрэнэрин интэриэһиргээн. Оҕобут олоҕор туох эмит уустук түгэннэр үөскээтэхтэринэ кэлэн этин. Бары бирик холбоон ыччакка көнө суолга турарыгар көмөлөһүөҕүн.

С.П. ПЕТРОВА, Намнаағы УИИ филиалын начальнига

Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат

Былыр билинни курдук техникалаах государственнай тэрилтэ эбэтэр Межколхоз тутар тэрилтэ суоҕун саанаа оройуонмут киинигэр колхозтаахтар

рат диэки массынаа олодоот ытан кэбиспиттэрин быраата, 13 саастаах Вася, эдьийинэн Хамаҕатта арытыгар оттуу сылдьан, убайдарын көрсөөрү Арыы Тиит дэриэбинэтигэр кэлбиттэрэ сиирэ-халты куорат диэки айаннаан иһэр массынананы

ньэ гынан, өстөөбү өлөрбүшпүн билбэшин диирэ үһү. Кини уна илиитин акымалын үлгү ыттаран сыыллан кэлбитэ.

Уйбаан тус олоҕун кэпсири буоллааха, сэрииттэн кэлэн баран, эрэ сэриигэ баран эргиллибэтэх Мыйаа кыһа Балбаа-

УЙБААН УКРАИНАНЫ КӨМҮСКЭСПИТЭ

оҕолорун түмэн үөрэтэр «ШКМ-школа колхозной молодежи» диэн оскуола тутар санаага кэлбиттэрэ. Ол саанаа сахалыы «сэкийэм» диэн ааттыыллар. Бары колхозтартан дьон талытытын ыланнар үлэлэспитинэн бараллар. Олор истэригэр Салбантан Эверстов Иван Васильевич эмиз баара. Тутуу маһын суон тииттэри илиинэн кэрдэн охторон, көлөнөн собуостан, өссө сороҕун көлөнөн тыаттан оройуон киинигэр тиийбиттэрэ.

Бу үлүмнэһэн үлэлии сырыттаахтарына Арҕаа Европаҕа, Германия Польшаҕа саба түспүт үһү диэн сурах иһиллэр да ингэн-хаһан биһиэхэ сэриинэн кириэс диэн санаа суоҕа. Өссө Германияны кытта бэйэ-бэйэҕэ сабыта түһүспэт дуоҕабардаах этибит. Онон дьон эрэх-турах сананар этилэр. Өссө Гитлер киитэрэйдээн, албаһыран, дуоҕабардаахпыттынан туһанан төлүөх буолан бурдук иэс ылан хас эмэ эшелон бурдугу таһынан кэбиһэр. Арай 1941 сыл буола охсор, биһиэхэ кураан сыл саҕаланан барар, бурдук үүнүүтэ дойду үрдүнэн мөлтүүр. Ол саанаа биһиги Наммыт сиригэр сахалар Саҥа дьылбыт бэс ыйын 22 күнүгэр, били дуоҕабардаспыт киһибит, Гитлер, сэрэппэккэ эрэ түүн уоран сиринэн, халлаанынан саба түһэн кэбиһэр. Ол күн Хамаҕаттаҕа ыһыах буола турдаҕына суоһар сурах биллэриллэн ыһыах хонуутугар дьону хомуйар бэбизскэлэри талыы эдэр дьоммутугар туттартаан кэбиһэллэр. Бу саанаа, биллэн турар, сибээһэ суох Салбан сиригэр 2-3 хонууга суох сэри сурабын истибэккэ олодохторо. Уйбаанга ол дьыл атырдыах ыйын 6 күнүгэр бэл доруобуйатын туругун көрөр комиссията суох бэбизскэ туттараат, куо-

көрөн хаалбыттар.

Уйбаан соҕуруу тийэн байыаннай үөрэххэ үөрэнэ түһэн баран бириэсээгэ (андаҕар) биэрээт, Украина сиригэр кириэн сэриилэспитинэн барар. Ол курдук Украина сирин көмүскээбитэ балгараа сыл буолууга ручной пулеметунан өстөөхтөрү ытыалыы сыттаагына өстөөх буулдьага хангас эрбэжин илдьи көтөөт, пулеметун стволуттан тэйэн хангас иэдэһин тииттэри тононо ааһар. Ол бааһырытынан госпиталга үһүннүк эмтэнэн 2-с группалаах инбэлиит буолан дойдутугар төннөр. Кыһын Нам сиригэр кэлэн Хамаҕаттаҕа биир дойдулааҕар Харлампьев Егорга — Чөөчөххө түһэн олон «Ленин» колхозка үлэлии сырыттаагына, салбаннар «бэйэбит да үлэһит илиибит тийбэт буолтун кэннэ атын колхозка үлэлии сылдьабын» диэн Салбанга таһаараллар. Уйбаан дойдутугар тийэн хара маннайгыттан хонуу биригэдьириэнэн үлэтин саҕалыйар. Кини бу үлэтигэр сыстан солбуллубат биригэдьири буолан сааһырыар диэри сылдьыбытын өйдүүбүн.

Бу санаа тахпына, Уйбаан уоттаах сэриигэ хайдах сылдыбытын кэпси олодорун истибэт этим. Арай, улахан дьон ыйытан иһиттэхтэрэ буолуо. Кыһа, ол ручной пулеметунан өстөөхү көрдөбүнэ эрэ ытар буолуохтаах. Онон хайаан да хаан өстөөхтөрү, хаан-хаанга дьон ытыалыйар киһи ыттытын аайы иннэлтаннал баралларын көрбүт буолуохтаах. Арай Никиипэр-Хонооһой (ити курдук Салбан дьонно Мокрошупов Никифор Петровиһы ааттыыллар) эмиз сэри маннайгы сылларыгар сылдыбыт буолан, ыраахтан өстөөхүн көрбөтөр да сурах хоту ытар этим диэрэ үһү. Ин-

рани кытта ыал буолан, хайахайалара даҕаны айылдаттан сымнаҕас дьон бэрт эйэлээхтик, сөбүн үһүннүк, аҕыс уоннарын ааһыахтарыгар диэри олобурутара. Хомойуох иһин, Уйбаан утумун салгыыр оҕо хаалбатаҕа. Ол Балбааратыттан уол оҕо төрөөн улаатан баран сүгүн сылдыбакка Алданга атаарыллан турар. Арай Балбаара Люция диэн кыыстааҕа. Ол кыһы кырагыттан оҕолоһон ылларан, төрөппүт оҕотуттан итэҕэс санаабат этэ.

Уйбаан наҕараадалара: «За Победу над фашистской Германией», «20 лет Победы ВОВ», «50 лет Победы Вооруженных Сил СССР».

Уйбаан Эверстов 1911 с. атырдыах ыйын 29 к. төрөөбүт, 1992 с. муус устар 1 к. олохтон барбыт. Инньэ гынан, Уйбаан 81 сааһыгар тийбит. Балбаара кини кэнниттэн уһаабатах. Иккиэнэри быраата Василий Васильевич уонна кийииттэрэ Елена Афанасьевна биер дьиэҕэ олорон көрөн-хараһан көмүс уңуохтары көтөхпүттэрэ.

Н. КОКОРЕВ, Хамаҕатта

Киһи олоҕу биридэ олоор

Мин киһи кэрэмэһэ, чөл олоҕу тутуһааччы Сивцев Павел Петрович туһунан кэпсиэхпин баҕардым.

Павел Петрович алтынны 8 күнүгэр 1949 сыллааха күн сирин көрбүтэ, аламай күнү уруйдаабытынан күөх окко түспүтэ. Ийэтэ Чусовская Апполинария Павловна Ньурба улуһунтан төрүттээх. Оттон аҕата Сив-

кими таарыйбатаҕа баарай. Кэргэнэ атын улууска баран хаалбыта. Кыра уола Сашата оччолорго саҥа төрөөн сытара. Байбал этээстээх дьиэҕэ дьиэлээх буолан ийэтэ көһөн кэлбитэ уонна оҕолорун, сиэннэрин көрөн-хараһан улахан көмөнү онорбута. Павел Петрович төһө да олоҕо огдолуйдар санаатын түһэрбэккэ үлэлээн-хамсаан соботоҕун оҕолорун атахтарыгар туруортаата. Оҕолоро улаатан, олохторун онгостон бары

билигин 5 №-дээх «Кэскил» оҕо саадын итиллээччигэ. Надя бэйэтэ «Кэскил» оҕо саадыгар үлэлиир. Кыра уол Саша Нам начальнай оскуолатыгар 1 кылааска үөрэнэр биер кыыс оҕолоох.

Мин 1987 с. 4 №-дээх «Чэчир» дьааһыла саадыгар мұзыкальнай салайааччынан үлэҕэ кирибитим. Аатым-суолум Былков Семен Николаевич дьэммин, Дьокуускай куорат 1 №-дээх педучилищетын 1976 с. ситиһилээхтик

АМАРАХ АҒА, ҮТҮӨ ҮЛЭҢИТ

цев Петр Иннокентьевич Нам улуһунгар биллэр киһи. Кини Нам улуһун ытык киһитэ, музей тэрүттээбит учуутал, Аҕа дойду сэриитин кыттыылааҕа. Сивцевтэр кэргэттэригэр Байбал төрдүс оҕо. Байбал араас үлэҕэ-хамнаска оҕо эрдэбиттэн сыстан барбыта. Доруобуйата мөлтөх буолан 6 эрэ кылааһы бүтэрбитэ. Сүөһүлээх-астаах буоланнар аҕатын, убайдарын кытта «Танкыччак» алааска атынан тийэн оттуур этилэрэ. Оттон Байбал ситэн-хотон 1966 с. 4 №-дээх дьааһылааҕа истопник-рабочайынан үлэлии кирибитэ. Ол үлэлии сылдьан олоҕун аргыһын көрсөн ыал буолбуттара. Кэргэнэ Рита ити кэмнэ эмиз дьааһылаҕа үлэлиирэ, олус үчүгэйдик уруһуйдуура.

ыал ийэлэрэ, аҕалара буолан олоролор. Улахан оҕото Алексей Түбэ орто оскуолатыгар уруһуй-черчение учуутлынан бэрт хорутуулаахтык үлэли-хамсыы сылдьар. Кини эһэтин туйабын хатаран «Учууталлар учууталлара» ааты ылан сүргэтэ көтөүллэ сылдьар. Түбэҕэ саҥа дьиз туттан кирибитэ. Үс уол оҕо амарах аҕата. Улахан уол Байбал 3-с кылааска үөрэнэр, иккис уол Витя 2-с кылааска үөрэнэр. Оттон кыра уол Артем түөрт саастаах.

Павел Петрович улахан кыһа Лена икки кыыстаах. Улахан кыһа Наташа былырын Намнааҕы педколледжка туттарсан кириэн бастакы курска ситиһилээхтик үөрэнэ сылдьар. Павел Петрович иккис кыһа Надя эмиз ыал ийэтэ, Уйгун диэн уол оҕолоох. Кини

үөрэнэн бүтэрбитим. 2002 сылтан пенсияҕа тахсан бочуоттаах сынньаланна олоробун. Оттон Павел Петрович билигин да сол дьааһыла саадыгар күн бүгүнгэ диэри үтүө суобастаахтык үлэлии-хамсыы сылдьар, харабылынан.

Түгэнинэн туһанан, үлэһит үтүөтүгэр, амарах аҕаҕа, 4 оҕону соботоҕун иитэн атахтарыгар туруортаабыт киһи кэрэмэһигэр чэгиэн-чэбдик доруобуйаны баҕарабын. Эн чөл олоҕу өрүү тутуһарын билэбин, биһирибин. Аймахтаргар, доҕотторгор мэлдьи күүс-көмө буоларын эмиэ билэбин, умнубаппын. Сэттэ оҕо амарах эһэтэ өссө да өр сылларга чэгиэн-чэбдик сырыт, үһүн үйэлэн!

Сэмэн БЫЛКОВ, Дьокуускай

Былыргыны былыт сапат

Хатын Арыы орто оскуолатын тутуу проектной-сметнай документацията бүтэн, тутуу кестөн 1966 с. саҕаламмыта. «Хатын Арыы» диэн нэһилиэк туһунан кинигэҕэ этиллэринэн маннайгы икки сваяны оччотообута Хатын Арыы сэбиэтин исполкомун председателэ Гаврильев Николай Семёнович түһэрбитэ диэн буолар, онон тутууну саҕалаабыт кини эбит. Бу баараҕай тутуу тутуу тутааччытынан оройуоннааҕы Межколхоз тэрилтэтэ буолбут. Начальник Васильев Анатолий Иванович. Прораб Абрамов Ким Петрович. Маһын бэлэмнээччинэн, тутуу материалын хааччыйааччынан, техниканан, тутуу үлэһиттэринэн колхоз уонна Межколхоз кыттыһан дьарыктаммыттар. Оччотообута техника аҕыйаҕар, үлэһит илии тийбэтигэр колхозтаахтар күүскэ көмөлөспүттэр, нэһилиэнньэ ударнай тутууну биллэрбит. Ким да туора турбатах. Саатар көндөйө бүтэн эрдэбин физзал эркин суулан мэхэйи үөскэппит да, сагалыы проектанан ууруллан ситириллэбит. Түһүнүктэрэ улахааттара бэрт этилэр.

Тыаттан бэрэбинэ таһытыгар бокуоньук Левин Лев Львович

КИНИГЭНИ СЭНЭЭРДИМ

биригэдьиридээх трактористар биригээдэлэрэ күннэри-түүннэри үлэлээн тутуу 4 төгүрүк сылыннан 1970 сыл тохсуньу 6 күнүгэр түмүктэммитэ. Ити күн малааһын бөҕө оһоһуллубута, нэһилиэнньэ бүттүүн бырааһынньыктаабыта.

Райсовет исполкомун председателэ оскуолаҕа Илья Егорович Винокуров аатын иһэрэргэ этэн туран И.Е. Винокуров бюһун туттарбыта. Ол бюст билигин саҥа таас оскуола иниигэр турар. Урукку турбут миэстэтигэр И.Е. Винокуров скверын, выпускниктар сэргэлэрин иниигэр аһаҕас турар. Ити былыргы үгэһинэн сыһа, аһыы үһү. Онон нэһилиэнньэ бюһу эргэ миэстэтигэр 100 сааһын туолбуттар туруорулута. Саҥа таас оскуола дьизитин параднай аанын иниигэр И.Е. Винокуров бюһун сагалыы онгортон туруорууну ирдээр, көрдөһөр.

Эргэ оскуола саамай бүтэһик тутуутун — оскуола остолобуойун кухнятын кирпииччэ оһоҕун Васильев Анатолий Иванович бэйэтинэн туһутта. Таас тутууга добурудаах инженер-тутааччы быһыылааҕа. Ити оһоҕу хас да сыллар усталарыгар Анатолий оһоҕо диэн ааттыырбыт. Оскуола маннайгы сваятын Гаврильев Николай Семёнович, онтон бүтэһигин кухня оһоҕун Васильев Анатолий Иванович тутан оскуола дьизитин тутуутун түмүктээбитэ. Итинэн эргэ оскуола дьизэтэ 1966 с. 2003 с. диэри 37 сыл үлэлээбит эбит.

Мин эргэ оскуола дьизитин көндөйүн 1970 с. тохсуньу 6 күнүгэр туһутум уонна 17 сыл үлэлээбитим. Ити 17 сыл бу оскуола коллективын ситиһиитэ буолар, туһунан кинигэҕэ кирибит. Оҕолор оскуолаҕа машинист-тракторист, «Мастер машинного доения» үөрэммит буоланнар тыа хаһаайыстыбатын үлэтигэр бары добурудаахтар. Бары чааһынай дьизэлээхтэр, оҕолохторуруулаахтар, чааһынай хаһаайыстыбалаахтар, үлэлээхтэр, техника арааһа баар, үчүгэйдик олоролоруттан мин көрө-көрө үөрэбин эрэ.

Бу оскуолаҕа үлэлии кэлиэхпиттэн 1970 с. сайынньытан 17 сыл устата 1987 с. диэри үлэ уонна сынньалан лааҕырын тэрийэн ситиһилээхтик үлэлэспитим. Үлэ түмүгэ кинигэҕэ кирибит. 1982 с. «Тумачча» сайынньы үлэ уонна сынньалан лааҕырын комплексин туттарбытым. Оттуурга, хортуоппуй олодорго, уу хаҕайдыр-га, от кыраабыла, илии кыраабыла, илиинэн от охсор хотуурдар бөҕө, техника бөҕө, үс «Белорусь», 4 квартиралаах утууар дьизэ, остолобуой, ас астыыр кухня, электрикни тардыллыбыт. Оҕолор лааҕырга үөрэ-көтө кириэллэрэ, лааҕыр 3 сезонна үлэлиирэ, 50 оҕо тийи кириэллэрэ, 100 ходоһа, 25 га хортуоппуй үүннэрэллэр. Оройуонна, республикаҕа бастыыллара. Дьэ ити алдырхайдаах үлэ, совхозка көмөттөн билигин биер да суох. Лааҕыр онно эрэ хаалла. Совхоз ыһыллытыгар үлэстэн ылыллар. Оскуола бас билиитэ эмиз сүттэ. Республика үрдүнэн сүөһү ахсаанын элбэтэр сыал-сорук турбутунан, таһара босхо бэлэҕэ от сыаналанна. Нам Чурапчы буолбатах, үөт төрдүн отчута хайаатар да наада. Урдүкү кылаас оҕолорун илиинэн оттуурга күүскэ үөрэтиэххэ наада. Сэри сылларыгар уонна кэнниттэн даҕаны Граф Бизэргин эмээхситтэрэ протоканы лодканын туораан куулга симэн сүөһүлэрин кыстыыр отторун «Нырээйик» арыттан оттоон ас-үөл булуналара. Нам сирин арыыларын үөттэрин төрдүлэригэр төһө от хомуллубакка хаалара буолуой. Оскуолалар оттоһунна көмөлөрө ити буолуо этэ. Оскуолалар аайы мастеровской баар, онготоруохха буоллаҕа. ЛТО-лары оскуола аайы тэрийэр бириэмэ кэлбит. Хатын Арыы таас оскуолага туох да подсобнай тутууга суох. Учууталларга олоорор дьизэ, саҥа 50 миэстэлээх интернат-дьизэ суох.

Учууталлар олоорор икки этээстээх уопсай дьизэлэрэ 1973 с. Намнааҕы «Ремстрой» тэрилтэтин тутулуубута (начальник Протопов Иван Николаевич, прораб Баишев Николай Павлович, бокуоньуктар). Оттон 50 миэстэлээх интернат-дьизэтэ 1977-78 сс. Межколхозстрой тэрилтэтин тутулуубута (Румянцев Тимофей Дмитриевич, биригэдьири Винокуров Алексей Андреевич, Омоллооску хос-хос сиэнэ). Иллэрээ сыл ууга барбытыгар, интернат анар крышата иннэри түһэн хаалыт этэ. Ону кылааһын үс мас үрдүктээх гына уларыттытара, дьингэ бетон буолуон сөп этэ. Интернат дьизэтэ 1978 с. көндөйө тутулан бүтэн, крышата саайыллан баран умайан хаалбыта. Оҕолор дуу, тутуулааччылар бэйэлэрэ дуу умашытара быһаарыллыбата. Тутуутун харчыта 110 тыһ. тутуула илигэ, ону таһынан Межколхозстройга болуот кэһэн тутуу маһа баар буолан хат тууспанын үрдүгэр тутарга диэн быһаарыттар. Онон биер сыл устата үс мас наһымах гына тутулан бүһүт, онон 1979 с. үлэлиир. Намыһаһын үрдэтиэххэ наада. Хас сыл тураахтыыр, урукку оскуолаларга сыл аайы эбии тутуу барар буолан сайын аайы котельнай өрөмүөнэ, эбии тутууга таас чох кэмчитэ, кыһан тийиллибэт уонна кырдыаҕас кочегардар кыһан оһохторун оттубаккалар директорга үлэ ыарахан да этэ. Дьэ ону аахсыбакка үлэлээн баччага этэннэ кэллэхпит. Оскуоланы тоноруу да, үөрэҕи тохтотуу да суоҕа. Урукку оскуолалар базалара мөлтөҕө, билигин гааһынан оттуулар оскуолаларга ырааһынан тийбэт үлэлээх буолуохтааҕа сөп курдук. Билигин дэ учууталларга, үөрэнээччилэргэ ситиһилээхтик үлэлиллэригэр усулуобуйа бөҕө. Хамнас да үрдүк. Үчүгэйдик, таһаарылаахтык үлэлиэххэ эрэ наада.

Үчүгэй кинигэ тахсан эдэр сааспын санаатым, былыргы табарыстарбын көрсүбүт саҕа буоллум. Өссө да ааһым турдаҕа. Эргэ оскуола дьизитигэр евроремонт ытыллан саҕатыгар түспүт курдук буолла. Оскуола иккис тыһынын ылла, аны детсад буолла, хаалбата, таах быраһылыбата. Оскуолабын анараа дойдуга барыаһыгар диэри көрө сылдьар буолуом. Ол иһин Хатын Арыы дьаһалтатыгар махтабын тиэрдэбин, үлэһитигэр өссө да ситиһиллэри баҕарабын. Доруобай, дьоллоох буолун.

В.И. НОВГОРДОВ, Нам оройуонун ытык киһитэ, педагогической үлэ ветерана, Аппааны

БИЛЛЭРИИЛЭР

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ УЛУУС ОЛОХТООХТОРО!

Мэлдьи ыраас ууну биһигиттэн атыылаһахха сөп. Ону таһынан, атыыга бааллар механической помпалар, электрической кулердар. Сакааһынан аҕалабыт. Кирдээх, саһарбыт уонна хайдыылаах баллоннары төттөрү ылбаһыт.

Аппааны бөһ., Лена уул. 16-та. Дьыбэ илдэн биэрэбит.
Тел. 8914-300-11-70 уонна 23-3-21.

ЫРААС УУНУ ИҢИЭН — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАН!

ОКНА ДВЕРИ

• Доставка и установка пластиковых окон стандартных размеров и на заказ, жалюзи вертикальные, быстрые сроки изготовления
• Межкомнатные и входные двери
• Доставка любых строительных материалов на заказ

8-924-469-22-28
с. Намцы, ул. Ст. Платонова, 11

ТЕПЕРЬ ВСЕ МОЖНО РАССЧИТАТЬ ЗАРАНЕЕ

КРЕДИТЫ НА ЛЮБЫЕ ЦЕЛИ

Когда вы чувствуете, что проще взять кредит, чем копить на покупку, обращайтесь в Росбанк. Фиксированная процентная ставка без скрытых комиссий позволяет заранее установить размер выплат по кредиту и четко спланировать расходы. Никаких неожиданностей!

ВМЕСТЕ МЫ СИЛЬНЕЕ

РОСБАНК

SOCIETE GENERALE GROUP

8-800-200-66-33
(звонок по России бесплатный)

www.rosbank.ru

ИНФОРМАЦИЯ ДЛЯ ЛИЧНЫХ ПОДСОБНЫХ ХОЗЯЙСТВ, ГРАЖДАН

Центральный отдел Управления Росреестра по Республике Саха (Якутия) информирует о вступлении в силу 27.05.2012 приказа Росреестра от 07.03.2012 № 11/103 «Об утверждении формы выписки из похозяйственной книги о наличии у гражданина права на земельный участок в соответствии с пунктом 7 статьи 25.2 Федерального закона от 21.07.1997 № 122-ФЗ «О государственной регистрации прав на недвижимое имущество и сделок с ним».

Согласно Приказу выписка из похозяйственной книги о наличии у гражданина права на земельный участок может быть выдана также в отношении прежнего собственника здания (строения) или сооружения, расположенного на этом земельном участке, для государственной регистрации прав на земельный участок в соответствии с пунктом 7 статьи 25.2 Федерального закона от 21.07.1997 № 122-ФЗ «О государственной регистрации прав на недвижимое имущество и сделок с ним».

В выписках из похозяйственной книги, выдаваемых после вступления Приказа в силу, кадастровый номер земельного участка не указывается.

В указанных выписках также не указывается информация о месте рождения гражданина - собственника земельного участка.

Вместе с тем Приказом определено требование об указании в выписках из похозяйственной книги категории земельного участка.

Одновременно Приказом признается утратившим силу приказ Федеральной регистрационной службы от 29.08.2006 № 146 «Об утверждении формы выписки из похозяйственной книги о наличии у гражданина права на земельный участок» (зарегистрирован Минюстом России 30.08.2006, регистрационный № 8183).

Начальник Центрального отдела Управления Росреестра по РС(Я) Куличкин И.Н.

Атылыбын: самосвальная прицеп Ураловской, лесовской роспуск, УАЗ-фермер, радиатор б/у, газ. плита котел КСТГ, ат муньяра 2 шт., поперечная муньяра кыра тракторга, лодка «Прогресс-3».

89248675971, 41121

Куплю мотолодку «Прогресс-4», «Казанку-5» или «Днепр».

89644242362

Считать недействительным утерянное водительское удостоверение на имя Потапова Юрия Юрьевича.

Считать недействительным техпаспорт, выданный на имя Эверстова Данила Афанасьевича на а/м «Ssang Yong Istana».

2002 с. ыам ыйын 19 к. Колосов Петр Петрович аатыгар бэриллбит 14ЕН581517 №-дээх водительскай удостоверение сүпүтүнэн дьинэ суоҕунан ааһыллар.

Киин улуустарга куйаас күннэр турбуттарынан уонна ойуур баһаардарынан сибээстэн Нам улууһугар бэс ыйын 18 күнүттэн ыксаллаах быһымайгы биллэриллибитинэн ойуурга нэһилиэнньэ сыһыана таһара бобуллар, үлэли таһсааччылары уоттан сэрэхтээх буоларгытыгар ыһырабыт.

Дьокуускай лесничествотын Намнаагы филиала

УВАЖАЕМЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ ГАЗА!

Намский участок УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» сообщает о продлении Акции по установке узлов учета газа по частному сектору на отопительные приборы. При покупке узлов учета газа в нашей организации — стоимость установки составит 10 рублей.

Заявления на установку узлов учета газа по акции принимаются: с. Намцы, ул. Ц-Аммосовой, 7, тел. для справок — 41-4-93

ЫҤЫРЭХ ТЫПТАР

Биһиги дьэ кэргэн тутаах киһибитин, Саха республикатын үөрэҕиритин туйгунун, улуус Ытык киһитин, спорт ветеранын **ЕГОРОВ ВАЛЕРИЙ ЕФРЕМОВИЧ** «Лучшая песня для детей и юношества» дьэн номинацияҕа президент Граны ылбытынан итиитик-истинник эвэрдэлибит. Күндү киһибитигэр баҕарабыт сир үрдүгэр баар бары үтүнү-кэрэни. Ылары ыалласпатын, тумуу тумунун. Ылсыбытын барыта табыллан истин. Эссө да элбэҕи айан биһигини үөрдэ сырыт.

Эвэрдэни кытта кэргэниг Евдокия Васильевна, уолаттарын, кийииттэрин, сиэннэрин

Күндүтүк саныыр бырааппыт, убайбыт **ЛУКИНОВ ВЛАДИМИР НИКОЛАЕВИЧ**! Кырдыаҕас, амарах ийэн-аҕан истин сыһыаннарынан араҥаччыланан күн сири көрүүххүттэн, оҕо эрдэххиттэн дьэ ис-тас үлэтигэр эриллэн туһа киһитэ буола улааппытын. Бииргэ төрөөбүт убайдарын, эдьийдэргин, таайдарын, абаҕаларын удьуордаан, олох таба суолун тутуһан, талан ылбыт идэҕинэн харыс да сири халбарыйбакка, үйэ чи-эппэрэ тыа хаһаайыстыбатын управлениетын старшай инженер-мелиораторынан, улуус сири инспекторынан, Көбөкөн-Фрунзе нэһиликтэрин землеустроителенэн үлэлэн төрөөбүт Намын улууһун сайдарыгар сэмэй кылааккын киллэрбитин. Кэскиллээх үлэлэрин райком, райисполком, Нам улууһун администратиятын баһылыктарын, улуус советын депутаттарын, Россия земельнай кадастрын Федеральнай сулууспатын уонна Саха республикатын Ил Түмэнин сири комитетын Бочуотунай грамоталарынан бэлиэтэммиттэрэ. Үлэ, коммунистическай партия ветеранын, Челябинскай тобох саллааттарыттан биирдэстэрин, күндү киһибитин Владимир Николаевичи олоҕун орто омурҕанын, 65 сааскынан бары чугас дьонун, аймахтарын, доҕотторун ис сүрэхтэриттэн итиитик-истинник эвэрдэлибит! Эн биһиэхэ мэлдьи сүбэ-ама, өйбүл буоларын, сылаас-истин сыһыанын илин махтанабыт, ытыктыбыт! Күндү киһибитигэр баҕарабыт эстибэт эрчими, уостубат уйгуну-бийаны, чэгиэн-чэбдик бигэ доруубуйаны, кырдыар диэни билиммэккэ уһун дьоллоох үйэлэн!

Эвэрдэни кытары Көбөкөнтөн, Хатырыктан, Модуттан, Таастаахтан, Нерюнгриттан, Намтан, Дьокуускайтан, Москваттан бары аймахтарын, табаарыстарын уонна уолаттарын Лукиновтар, Бочкареватар, Слепцовтар, Румянцевтар, Потаповтар, Кульбертиновтар, Прокопьевтар, Бубякиннар, Басыгысовтар, Кутуковтар, Юшкаревтар, Дьяконовтар, Наумовтар

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилей? Нет ничего проще — позвоните по телефону **42-9-48, 89243660623, 89141077316.**

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

ИП «Замятин А.Т.»

Центр бытовых услуг «Центральная баня» с. Намцы

БАНЯ

Режим работы: ср, чт, пт, сб, вс — с 14:00 до 22:00 (касса раб. до 21:00)

Цена билета:

в будние дни — взрослым 130 руб., детям 70 руб., дошкольн. 35 руб., льготникам (ветераны ВОВ и тыла, инвалиды I-II групп, ветераны-герои), почетные граждане с. Намцы) 80 руб.

в выходные — взрослым 150 руб., детям 75, дошкольн. 35 руб., льготникам 100 руб.

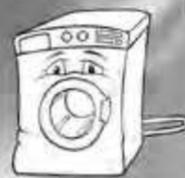

ПРАЧЕЧНАЯ

работает по режиму бани

Прейскурант:

белье, лн - 50 руб., оделло - от 150 руб., куртка - от 200 руб., чехол на диван - 300 руб., чехол автокресел - 300 руб., спецодежда - 500 руб. (с комбинезоном),

САЛОН-ПАРИКМАХЕРСКАЯ

работает по режиму бани

стрижка жен - 300 руб., стрижка муж - 250 руб., окраска - 200 руб., хим. завивка - от 400 руб. и т.д. прокрашивание ушей - 500 руб. наращивание ресниц - от 700 руб. маникюр простой - 300 руб.

ЧИСТОТА - ЗАЛОГ ЗДОРОВЬЯ, КРАСОТА - ЗАЛОГ УСПЕХА

Контактные тел.: баня - 8-924-366-0697

прачечная - 8-924-867-1198

парикмахерская - 8-924-867-1936

мастер-универсал - 8-924-170-9398

В центре бани работает только по выходным (суббота, воскресенье), 21 июня — выходной (ысмах)

УВАЖАЕМЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ ГАЗА!

УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» сообщает, что с 01 июля 2012 года утверждены розничные цены за газ на коммунально-бытовые нужды для населения Постановлением Правления Государственного комитета по ценовой политике - РЭК РС(Я) от 11 марта 2012 года № 19.

Тарифы на газ природный (сетевой) поставляемый ОАО «Сахатранснефтегаз» населению РС (Я) на коммунально-бытовые нужды.

№ п/п	Виды услуг	Розничная цена с НДС руб./1000м3	Нормы потребления по Постановлению №630 от 22.11.1999г.	Справочно: размер платы в месяц при отсутствии прибора учета расхода газа (Розничная цена* Норма потребления/1000 м3)	
1	- Приготовление пищи и нагрев воды с использованием газовой плиты (в отсутствие других направлений использования газа); - Нагрев воды с использованием газового водонагревателя при отсутствии центрального горячего водоснабжения (в отсутствие других направлений использования газа)	- город	6 607,90	10,78	71,23 рублей на 1 человека
		- село	5 270,50	10,78	56,82 рублей на 1 человека
2	- Приготовление пищи и нагрев воды с использованием газовой плиты и нагрев воды с использованием газового водонагревателя при отсутствии центрального горячего водоснабжения (в отсутствие других направлений использования газа):	- город	6 607,90	17,9	118,28 рублей на 1 человека
		- село	5 270,50	17,9	94,34 рублей на 1 человека
3	Отопление с одновременным использованием газа на другие цели (кроме направлений использования газа, указанных в пунктах 4, 5 настоящего приложения)	- город	3 934,30	7,5	29,51 рублей на 1 кв.м.
		- село	3 133,00	7,5	23,50 рублей на 1 кв.м.
4	Отопление нежилых помещений (кроме направлений использования газа, указанных в пунктах 3, 5 настоящего приложения)	- город	3 684,50	5,7	21,00 рублей на 1 кв.м.
		- село	3 133,00	5,7	17,86 рублей на 1 кв.м.
5	Отопление с использованием котельных всех типов, находящихся в общей долевой собственности собственников помещений в многоквартирных домах - 3770,60 руб. (данный тариф не для населения, а для ОПТ)	- город	3 934,30	7,5	29,51 рублей на 1 кв.м.
		- село	3 133,00	7,5	23,50 рублей на 1 кв.м.

В связи с чем, необходимо предоставить в Абонентский отдел показания счетчиков.

Также, приказом №238-П от «29» мая 2012г. утверждены цены на услуги по техническому обслуживанию и аварийно-диспетчерскому обеспечению газового оборудования с «01» июля 2012 года.

Цены на услуги по техническому обслуживанию и аварийно-диспетчерскому обеспечению газовых оборудования для населения населенных пунктов РС(Я) (кроме г.Якутска и п.Марха) с 01 июля 2012г.

№	Наименование работ	Население	
		в год	в месяц
ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ ГАЗОВОГО ОБОРУДОВАНИЯ ЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ			
1.	Газовый котел с низкой степенью автоматизации до 100 кВт (КЧМ, КСТТ, АОГВ, пр)	138,00	11,50
	на каждую последующую единицу	138,00	11,50
2.	Газовый котел высокотехнологичный (BAXI, BOSH, NEVALUX, RENNAI, пр.)	3036,00	253,00
	- мощностью до 40 кВт вкл.	2340,00	195,00
3.	Газовый конвектор	3864,00	322,00
	на каждую последующую единицу, единицу в многоквартирном доме	3036,00	253,00
4.	Водонагреватель проточный	1308,00	109,00
	на каждую последующую единицу	960,00	80,00
5.	Водонагреватель проточный	612,00	51,00
	на каждую последующую единицу	480,00	40,00
6.	Инфракрасный излучатель	1992,00	166,00
	на каждую последующую единицу	1512,00	126,00
7.	Плита газовая	69,00	5,75
	на каждую последующую единицу, единицу в многоквартирном доме	69,00	5,75
ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ ГАЗОПРОВОДОВ			
7.	Подводящий газопровод с запорной арматурой	82,80	6,90
	- от 1 до 30 метров	2,76	0,23
ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ ГАЗОРЕГУЛЯТОРНЫХ ПУНКТОВ			
8.	Техническое обслуживание ГРПШ	34500	2875
9.	Техническое обслуживание ГРП при наличии одного потребителя	52440	4370
	при наличии 2-х и более потребителей	71760	5980

Напоминаем, что оплата за газ должна производиться ежемесячно не позднее 10-го числа следующего за расчетным. При просрочке платежей в соответствии со ст.155 ЖК РФ начисляются пени. В случае не погашения долга поставщик вправе прекратить поставку газа.

ВСЕХ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ПРОСИМ В КРАТЧАЙШИЕ СРОКИ ПОГАСИТЬ СУММУ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ЗА ПОСТАВЛЕННЫЙ ГАЗ.

Пункты приема платежей за газ:
- касса УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» Намский ЭГУ адрес: с. Намцы, ул. Ц. Амосова, д. 7 Намский ЭГУ режим работы: 08.00-17.00 с перерывом на обед с 12.00-13.00 выходной: суббота – воскресенье
- отделения почтовой связи;
- ОАО «Россельхозбанк»
Абонентский отдел Намского ЭГУ УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» тел. 8-(41162) 41 4 93

УВАЖАЕМЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ ГАЗА!

Намский участок УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» сообщает, что с 1 июля 2012 г. утверждены розничные цены на газ на коммунально-бытовые нужды для населения Постановлением Правления ГКЦ-РЭК РС(Я) от 11 марта 2012 г. № 19.

В связи с чем, потребителям газа по показаниям приборов учета газа необходимо погасить имеющуюся задолженность до 1 июля 2012 г., либо предоставить в абонентский отдел показания счетчиков.

Напоминаем, что оплата за газ должна производиться ежемесячно не позднее 10-го числа следующего за расчетным месяцем. При просрочке платежей в соответствии со ст. 155 ЖК РФ начисляются пени. В случае непогашения долга поставщик вправе прекратить поставку газа.

Всех потребителей просим в кратчайшие сроки погасить сумму задолженности за поставленный газ.

Пункты приема платежей за газ:
— касса Намского участка УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз»

с. Намцы, ул. Ц. Амосова, 7, тел. 41-4-93
Режим работы: 08.00-17.00 с перерывом на обед с 12.00-13.00
Выходной: суббота-воскресенье
— Намский филиал ФГУП «Почта России»
— ОАО «Россельхозбанк»
Абонентский отдел Намский ЭГУ УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз». Тел. 41-4-93

Редактор э.т. В.Н. РЫКУНОВА

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496;** бухгалтерия — **41141;** факс — **41141;** редакционной- издательской ситим — **41332**

БИЛЭРИИЛЭР

Приложение 2 к постановлению Правления ГКЦ-РЭК РС(Я) от 11 марта 2012г. №19:

№	Виды услуг	Розничная цена с НДС руб./1000 м3	Нормы потребления по Постановлению №630 от 22.11.1999г.	Справочно: размер платы в месяц при отсутствии прибора учета расхода газа (Розничная цена* Норма потребления/1000 м3)	
1	- Приготовление пищи и нагрев воды с использованием газовой плиты (в отсутствие других направлений использования газа); - Нагрев воды с использованием газового водонагревателя при отсутствии центрального горячего водоснабжения (в отсутствие других направлений использования газа):	- город	6 607,90	10,78	71,23 рублей на 1 человека
		- село	5 270,50	10,78	56,82 рублей на 1 человека
2	- Приготовление пищи и нагрев воды с использованием газовой плиты и нагрев воды с использованием газового водонагревателя при отсутствии центрального горячего водоснабжения (в отсутствие других направлений использования газа):	- город	6 607,90	17,9	118,28 рублей на 1 человека
		- село	5 270,50	17,9	94,34 рублей на 1 человека
3	Отопление с одновременным использованием газа на другие цели (кроме направлений использования газа, указанных в пунктах 4, 5 настоящего приложения)	- город	3 934,30	7,5	29,51 рублей на 1 кв.м.
		- село	3 133,00	7,5	23,50 рублей на 1 кв.м.
4	Отопление нежилых помещений (кроме направлений использования газа, указанных в пунктах 3, 5 настоящего приложения)	- город	3 684,50	5,7	21,00 рублей на 1 кв.м.
		- село	3 133,00	5,7	17,86 рублей на 1 кв.м.
5	Отопление с использованием котельных всех типов, находящихся в общей долевой собственности собственников помещений в многоквартирных домах - 3770,60 руб. (данный тариф не для населения, а для ОПТ)	- город	3 934,30	7,5	29,51 рублей на 1 кв.м.
		- село	3 133,00	7,5	23,50 рублей на 1 кв.м.

Төрүтүн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабыл коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральная сулууһа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүмэрэ — **ПИ №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэтигин, дьэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияга кирибит суруктар төннөрүлбүттэр. **Автор этэр хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.

678380, Саха Республикага, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной ул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

БИЛЭРИИЛЭР

КРЕДИТНЫЙ СОЮЗ

«АЛМАЗКРЕДИТСЕРВИС»
Дважды победитель Всероссийского конкурса Кредитный кооператив года в 2009-2010 гг., победитель 6-го конкурса Международного фонда Сити «За социальную значимость»
Выдаем займы на потребительские нужды -3,2 % в месяц на любые цели

Заем «Пенсионный» -3% в месяц, предоставляем займы работающим, не работающим пенсионерам.
Заем «Материнский» -2% в месяц, приглашаем молодых семей, обладающих правом на материнский капитал, воспользоваться услугой нашего кооператива.

Заем «Лизинговый» -на приобретение сельхозтехники (тракторы японского производства).
Заем «До зарплаты» -2,5% в месяц, сроком на 45 дней.

Займом «Дальние села» могут воспользоваться жители с. Хатас, Булус, Хатырык, предоставляем займа и оплата производится на местах.

По личным сбережениям установлены следующие процентные ставки:

«Алмазный» -20% годовых-срок 2 года
«Доходный» -19% годовых-срок 1,5 года
«Золотая рента» -18% годовых-срок 1 год
«Серебряный» -17% годовых-срок 9 месяцев
«Полугодовой» -16% годовых-срок 6 месяцев
«Пенсионный» -15% годовых-срок 3 месяца
«Стандартный» -14% годовых-срок 3 месяца
«Летний» -15% годовых или на 1 или 2 месяца.

АКЦИЯ! АКЦИЯ! АКЦИЯ!
С 15.06.2012 по 15.08.2012 объявляется АКЦИЯ по личным сбережениям «С нами в экзотическую страну!»

минимальный взнос от 15000 руб., срок договора на 3 месяца, процентная ставка-16% годовых. Победителю приз сертификат на сумму 50000 руб. на путешествие в любую страну по выбору через фирму «Алмазкредиттур» по 30.06.2013 г. Розыгрыш состоится 14.09.2012 г. в г. Якутске!

Туры в Таиланд от 33 тыс. руб. на 13 ночей, 14 дней. В стоимость тура входит: авиа перелет Якутск-Бангкок-Якутск, проживание в отеле 3*, питание - завтрак, встречи-проводы с русскоговорящим гидом, мед. страховка, трансфер аэропорт-отель-аэропорт. Цена на одного взрослого при двойном размещении.

Продаются японские трактора с фрезой, новый трактор «Синтай-180» 2012 г. Сдаются офисные помещения и участок в центре под летнее кафе.

Обращаться по адресу: с. Намцы, ул. Чернышевского 14. «Алмазкредитсервис». Т.р. 41285

МАХТАЛ

Күндү кэргэним, аҕабыт, эһэбит, Маймаҕа нэһилиэтин олохтоово, чемпион-тракторист, коммунистическай үлэ ударника, үлэ ветерана, Нам улууһун Ытык киһитэ Павлов Семен Алексеевич уһун ыарахан ыарыһыттан орто дойдуттан бука тыһаахтык сүтэрибит ыарахан кэммитигэр күүс-көмө, өйбүл буолбут дьоммутугар: Хатырыктааҕы участкай балыһа коллективыгар, сэл. Скрыбина С.Д., Хатырыктааҕы участкай балыһа палатнай медсестратыгар Соловьева М.К., ОАО 8№-х аптека коллективыгар, сэл. Крылова В.П., улуус сүүрүн специалисттарыгар: невропатолог Шестаков Н.М., Корякина Л.Е., Данилова О.И., поликлиника заведующайыгар Максимова В.А., улустааҕы киин балыһа кылаабынай медсестратыгар Егорова Н.И., терапевтической отделение старшай медсестратыгар Трапезникова Т.И., улустааҕы киин балыһа профкомун председателин солбуйааччытыгар Черкашина Р.П., улустааҕы киин балыһа главнай бухгалтерыгар Кондратьева Е.И., Маймаҕатааҕы ФАП коллективыгар, сэл. Павлов Н.С., фельдшер Попова Н.А., Маймаҕа МТ коллективыгар, нэһилиэтигэр аҕа балыһыгар Егоров А.И., Маймаҕа «Кыталык» сыһыалан киин коллективыгар, директор Павлова А.Е., Маймаҕа ветераннарый сэбиэтин председателигар Колесова Т.Д., Хатырык МТ аҕа балыһыгар Пинигин А.М., «Карина» маҕаһын коллективыгар, сэл. Слепцова Л.Е., Хатырыктааҕы М.К. Аммосов аатынан государственность музейин үлэһиттэригэр Попова М.Н., Попова С.И., Е. Ярославскай аатынан Саха музейин коллективыгар, «Песчаная гора» турбаза коллективыгар, сэл. Ермолаев Ю.П., «Бэдэр» маҕаһын коллективыгар, сэл. Винокурова В.Ю., улуус гарнизонун ПЧ начальнига Колпашиков И.В., Нам селотун гарнизонун ПЧ-1 начальниктарыгар Винокуров И.М., Винокуров Т.В., Уездый ПЧ начальнигар Зырянов И.А., Хамаҕатта ПЧ коллективыгар, салайаачы Дунаев В.А., Хатырык МПЧ-2 коллективыгар, сэл. Дьяконов В.Н., «Сахатранснефтегаз» УГРС ОАО коллективыгар, сэл. Луковцев С.И., кырдыас адьийигэр Ноговицына Анастасия Ионовна, киин оҕолоругар, биригэ үлэһэбит табаарыстарыгар Ю.Г. Титовка, В.В. Слепцова, Е.К. Собакинга, дьүөгэлэрибитигэр А.П. Чирикова, Т.И. Чупрова, Марта, Иван Бубякингар, Ирина, Иван Ядрихинскайдарга, Ф.П. Ивановка, С.И. Шарборинга, С.М. Лебедевка, бырааппар Лазарев Д.С., балтыларбар уонна күтүөттөрбөр А. Лазарева, Светлана, Александр Алексеевтарга, В. Аммосова, Ольга, Иван Ивановтарга, бары аймахтарбар, Маймаҕа нэһилиэтин олохтоохторугар сиргэ тийиэ сүгүрүйэн туран барма махталбытын тиэрдэбит. Бука барыгытыгар бөҕө доруобуйаны, эйэни, этэнгэ буолууну баҕарабыт. Олоххут ньюура көнө, инникигит сырдык буолуохтун!

Кэргэнэ, уолаттара, кийипиттэрэ, сиэннэрэ

РАСПОРЯЖЕНИЕ

о введении режима чрезвычайной ситуации регионального характера
На основании постановления правительства РФ от 17 мая 2012 г. №376 и Указа президента РС(Я) от 18 июня 2012 г. №1497 «О чрезвычайных ситуациях в лесах, возникших вследствие лесных пожаров, в связи с высоким классом пожарной опасности, сложной оперативной пожарной обстановкой» распоряжаюсь:

1. Объявить режим чрезвычайной ситуации регионального характера на территории МО «Намский улус» с 18 июня 2012г.

2. Руководителю штаба по ликвидации лесных пожаров МО «Намский улус» (Ядрихинский С.П.), начальнику ГУ РС(Я) «Якутское лесничество» Намский филиал (Мордосов М.В.), начальнику Намского участка ГАУ «Центрлес» (Винокуров А.И.) принять меры по тушению лесных пожаров и недопущению угроз населенным пунктам в условиях режима чрезвычайной ситуации регионального характера в лесах, возникшей вследствие лесных пожаров.

3. Контроль за исполнением данного распоряжения возложить на заместителя главы улуса, руководителя службы управления персоналом Ядрихинского С.П.

Глава улуса А. Ильин

<p>Күндү дьүөгэбитигэр Мотыаба, биригэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар ийэлэрэ, эбэлэрэ, НОВОРОДОВА Александра Степановна ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Дьүөгэлэригэр Улуустааҕы киин балыһа администрацията, профсоюзнай комитетта, инфекционной отделение, Хатын Арыс врачэбэй амбулаториятын коллективтара амбулаторнай медсестратыгар Новгородова Акулина Дмитриевнага тапталлаах ийэтэ НОВОРОДОВА Александра Степановна уһун ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Күндү, ытыктыр саҕаспыт НОВОРОДОВА Александра Степановна уһун, ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн барбытынан ололоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аппааныттан Новгородов В.И., Лукина В.И. дьиз кэргэттэрэ</p> <p>Хатын Арыс оскулатыгар биригэ үөрэммит күндү дьүөгэбитигэр Линаба, дьиз кэргэнигэр тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ НОВОРОДОВА Александра Степановна ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. 1989 с. выпуск оҕолоро</p> <p>Күндүтүк саныыр тапталлаах ийэбит, эбэбит, Нам селотун олохтоово, үлэ, тыыл ветерана, 1 гр. инбэлиит БЕЛОУСОВА Ирина Константиновна 83 сааһыгар ыарахан уһун ыарыһыттан ыалдан туораабытын бары аймахтарыгар, дьүөгэлэригэр, табаарыстарыгар, билэр дьонугар диригник курутуунан туран ийитинэрэбит. Уола, кийитиэ уонна икки сиэн кыргыттара, күтүэтэ</p> <p>Улуустааҕы киин балыһа администрацията, профсоюзнай комитетта, ветераннарый сэбиэтэ өр сылларга балыһага араас үлэһэтэ үлэһэбит үлэ, тыыл ветерана, 1 гр. инбэлиит БЕЛОУСОВА Ирина Константиновна 83 сааһыгар уһун ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын уолугар, кийитигэр, сиэннэригэр тиэрдэбит.</p> <p>Нам улууһун көрбөттөр обществоларын активнай чилиэнэ БЕЛОУСОВА Ирина Константиновна уһун ыарахан ыарыһыттан билги кэккэбиттэн туораабытынан уолугар, кийитигэр, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Нам улууһун көрбөттөр обществолар</p> <p>Таптыр кэргэним, аҕабыт, эһэбит, сэрим, үлэ ветерана, СР норуотун маастара, Нам улууһун уонна Модут нэһилиэтин Ытык киһитэ ЯДРИХИНСКИЙ Николай Иванович ыарахан ыарыһыттан бу дьыл бэс ыйын 19 күнүгэр олохтон туораабытын диригник курутуунан туран бары аймахтарбытыгар, билэр дьонугар ийитинэрэбит. Кэргэнэ, оҕолоро, кийипиттэрэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ</p>	<p>Күндүтүк саныыр кийипиттигэр Сарданаба, бырааппытыгар Иванга, оҕолоругар Сахьяба, Ньургуннаба, Айсанаба тапталлаах аҕалара, эйэлэрэ, Модут олохтоово ЯДРИХИНСКИЙ Николай Иванович ыалдан ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Неустровтар, Петровтар, Зыряновтар</p> <p>Аҕа дойдуга Улуу сариттин кыттылынаа ба, норуот маастара, Модут нэһилиэтин уонна Нам улууһун Бочуоттаах олохтоово, уһунук ветеранарынан Н.А. Аммосов аатынан совхоз Модуттааҕы отделение-тыгар энгилик суоку үлэһэбит ЯДРИХИНСКИЙ Николай Иванович 87 сааһыгар ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытын кэргэнигэр Мария Петровнаба, оҕолоругар, бары аймах-билэр дьонноругар дириг кутурбаммытын билэрэбит. Нам улууһун ветераннарый сэбиэтэ</p> <p>Убаастыыр саҕаспыттар Кривошапкина Мария Петровнаба, оҕолорго, кинилэр дьиз кэргэнигэр тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эйэлэрэ, хос эйэлэрэ, Аҕа дойдуга сариттин ветерана, Нам улууһун уонна Модут нэһилиэтин Ытык киһитэ, норуот маастара ЯДРИХИНСКИЙ Николай Иванович уһунук ыарахан ыалдан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Биригэ төрөөбүттэрэ бары Ядрихинскайдар, Васильевтар, Макаровтар дьиз кэргэттэрэ</p> <p>Улуустааҕы үөрэх управлениета, профсоюз улустааҕы комитетта управлениета үлэһиттигэр Ядрихинский И.Н., Бугаева Л.И., Модут оҕо саадын сэдэссэйигэр Дьяконова М.И., орто оскулатын учууталыгар Кривошапкина Р.А., биригэ төрөөбүттэригэр, дьиз кэргэттэригэр тапталлаах аҕалара, эйэлэрэ, хос эйэлэрэ, Аҕа дойдуга сариттин, үлэ уонна тыыл ветерана, Нам улууһун уонна Модут нэһилиэтин Ытык киһитэ, норуот маастара ЯДРИХИНСКИЙ Николай Иванович уһунук ыарахан ыалдан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Выражаем глубокое соболезнование детям, внукам, родным и близким по поводу кончины после тяжелой болезни горячо любимой мамы, бабушки, сестры и невестки ПОПОВОЙ (ОКОНЕШНИКОВОЙ) Наталии Титовны. Мы навсегда запоем наш подругу и одно-классницу. Скорбим вместе с вами. Подруги, одноклассники и друзья из села Графский Берег</p> <p>Кийипитт, саҕаспыт, Дьоккуускай куорат олохтоово ПОПОВА (ОКОНЕШНИКОВА) Наталия Титовна уһун ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытынан оҕолоругар Саргыга, Максимга, күтүөтүгэр Мишаба, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Намтан Поповтар, Түбэтэн Поповтар, Дьяконовтар</p> <p>Социальной харалта управлениетын начальнигар Гуляева Варвара Иннокентьевнаба, кийи дьүөгэ кэргэнигэр тапталлаах уола ГУЛЯЕВ Юрий Владимирович хомолтолохтук суох буолбутунан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. «Нам улууһа» МТ дьаһалтата</p>
--	---

«Энсиэли» хаһыат РИС талыһына, таһыһына уонна бэчээттир сыһаар бэчээттэнэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложной ул. №4
Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис
Көндү сыһаанан атыллар
Индекс — 54889. Тираһа — 2257
Бэчээкэ илии баттанытын графика — 12:00 ч. 22.06.2012 с.
Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 22.06.2012 с.